

**PEREDELE SUUNATUD RAHALISTE TOETUSTE MÕJU
VAESUSE LEEVENDAMISELE EESTIS: ANALÜÜS
MIKROSIMULATSIOONIMEETODI ABIL**

Uurimisraport

Tellija: Sotsiaalministeerium

Täiendatud versioon: 12.02.07

Andres Võrk

Alari Paulus

Poliitikauuringute Keskus PRAXIS

Tallinn 2007

Lühikokkuvõte

Käesolevas poliitikaanalüüsis uuritakse, milline on olnud peredele suunatud rahaliste toetuste roll lastega perede vaesuse leevendamisel Eestis 2000.-2007. aastal ja milline toetuste liik on vähendanud laste vaesust kõige kuluefektiivsemalt, st kulutused laste vaesuse vähendamiseks ühe protsendipunkti võrra oleksid vähimad. Uuringus käsitletakse toetusi, mida makstakse riiklike peretoetuse seaduse ja vanemahüvitise seaduse alusel, ning tulumaksuseadusega võimaldatud täiendavat maksuvaba tulu laste arvu järgi. Analüüsitud toetuste ja maksusoodustuste kogukulu oli 2006. aastal hinnanguliselt 2,8 miljardit krooni.

Uuringus kasutatakse mikrosimulatsioonimeetodit, st rahaliste toetuste ja otseste maksude väärtused simuleeritakse leibkondade jaoks etteantud poliitikareeglite kohaselt. See võimaldab hinnata nii tegeliku kui ka hüpoteetilise poliitika mõju sissetulekute jaotusele, vaesusele ja poliitikameetme kuludele. Lähteinfo leibkondade struktuuri ning sissetulekute ja väljaminekute kohta pärineb Eesti Statistikaameti Leibkonna eelarve uuringu andmetest aastate 2000-2005 kohta.

Analüüs näitas, et riiklikud peretoetused, vanemahüvitis ning täiendav maksuvaba tulu laste arvu järgi kokku vähendasid aastatel 2000-2007 suhtelisest vaesuspiirist allpool elavate laste osakaalu peaaegu kolmandiku võrra (ligi 20 tuhat last) ehk suurusjärgus 8-10 protsendipunkti. Näiteks kulus 2006. aastal laste suhtelise vaesuse vähendamiseks ühe protsendipunkti võrra ligi 300 miljonit krooni. Toetused on enam vähendanud paljulapseliste perede vaesust, suhteliselt väiksem mõju on olnud üksikvanemaga peredele.

Kuni 2006. aastani kehtinud poliitikameetmetest jõudis kõige enam vaeste peredeni kolme ja enama lapsega perede toetus. Suhteliselt palju jõudis vaeste peredeni ka üksikvanema toetusest. Kõige vähem said vaesed pered osa täiendavast maksuvabast tulust laste arvu järgi, eriti pärast selle rakendumist alates teisest lapsest. Paljulapseliste perede toetus on ühtlasi kõige kuluefektiivsem laste vaesuse vähendamisel. Kõige väiksema kuluefektiivsusega on aga vanemahüvitis ja maksuvaba tulu teisest lapsest.

Analüüsitud lisameetmetest, võrrelduna 2007. aasta II poolaastast kehtima hakkavate reeglitega, olid vaesuse vähendamisel kõige kuluefektiivsemad paljulapseliste peredele suunatud meetmed, nt lapsetoetuse tõstmine alates kolmandast lapsest. Vähemefektiivsem oleks lapsehooldustasu tõstmine ning kõige ebaefektiivsem täiendav maksuvaba tulu esimeselt lapselt.

Sisukord

1.	Sissejuhatus	6
2.	Metoodika, andmed ning poliitikainstrumentid.....	9
2.1.	Mikrosimulatsioonimeetodi olemus	9
2.2.	Mudeli agregaatnäitajad ja nende valideerimine	10
2.3.	Analüüsis kasutatud vaesuse ja ebavõrdsuse indikaatorid	14
3.	Poliitikainstrumentide mõju vaesusele simulatsioonide põhjal.....	17
3.1.	Hindamise metoodikast	17
3.2.	Peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju.....	18
3.3.	Riiklike peretoetuste mõju.....	22
3.3.1.	Riiklike peretoetuste kogumõju.....	22
3.3.2.	Lapsetoetuse mõju	22
3.3.3.	Kolme- ja enama lapsega perede toetuste mõju	26
3.3.4.	Lapsehooldustasu mõju	30
3.3.5.	Üksikvanema toetuse mõju.....	32
3.4.	Vanemahüvitise mõju.....	34
3.5.	Täiendava maksuvaba tulu mõju laste arvu järgi	37
4.	Kokkuvõte	40
	Kasutatud kirjandus	42
	Lisa 1. Simulatsioonimudeli ülesehitusest	43
1.1.	Maksude simuleerimise reeglid.....	43
1.2.	Peretoetuste simuleerimise reeglid	44
1.3.	Toimetulekutoetuse simuleerimise reeglid ja valideerimine	45
1.4.	Mudelis mittesimuleeritud tulude ja kulutuste prognoosimine 2006. ja 2007. a.	48
	Lisa 2. Simulatsioonide detailsed tulemused.....	49
2.1.	Peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju.....	49
2.2.	Peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju mittemuutuva toimetulekutoetuse suuruse korral	51
2.3.	Riiklike peretoetuste kogumõju.....	52
2.4.	Lapsetoetuse mõju	54
2.5.	Suure pere toetuste mõju	56
2.6.	Lapsehooldustasu mõju	58
2.7.	Üksikvanema toetuse mõju.....	60
2.8.	Vanemahüvitise mõju	62
2.9.	Täiendava tulumaksuvabastuse laste järgi mõju	64
2.10.	Täiendavate poliitikameetmete kulutõhususe võrdlevanalüüs	66

Tabelite loetelu põhitekstis

Tabel 2.1. Mudeli poolt simuleeritud maksude ja toetuste kogusummad (mln kr).....	11
Tabel 2.2. Mudeli poolt simuleeritud toetuste kogumaksumus võrreldes administratiivinfoga.....	13
Tabel 2.3. Suhteline vaesuspiir ja vaeste osakaal, võrrelduna PRAXISE mikrosimulatsioonimudeli ja Statistikaameti andmete põhjal.....	15
Tabel 2.4. Absoluutne vaesuspiir ja vaeste osakaal, võrrelduna PRAXISE mikrosimulatsioonimudeli ja Statistikaameti andmete põhjal.....	16
Tabel 3.1. Lapsetoetuse mõju suhtelise vaesuse näitajale eri toetuskeemide korral.....	25
Tabel 3.2. Lapsetoetuse mõju süvavaesuse näitajale eri poliitikaskemide korral	26
Tabel 3.3. Kolme ja enama lapse toetuse mõju suhtelisele vaesusele eri toetuskeemide korral.....	29
Tabel 3.4. Kolme ja enama lapse toetuse mõju süvavaesuse näitajale eri poliitikaskemide korral	29
Tabel 3.5. Lapsehooldustasu tõstmise mõju 2000 kroonini kuni 3-aastastele lastele	31
Tabel 3.6. Üksikvanema toetuse mõju laste vaesuse vähendamisele	33
Tabel 3.7. Vanemahüvitise mõju laste vaesuse vähendamisele	36
Tabel 3.8. Täiendav tulumaksuvabastus laste arvu järgi	37
Tabel 3.9. Täiendava tulumaksuvabastuse laste järgi mõju laste vaesuse vähendamisele	39

Jooniste loetelu põhitekstis

Joonis 3.1. Laste jaotuse leibkonna sissetulekute järgi enne ja pärast peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju 2005. aastal.....	18
Joonis 3.2. Peredele suunatud rahaliste toetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele protsendipunktides.	19
Joonis 3.3. Peredele suunatud rahaliste toetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede arvu vähendamisele protsentides.	20
Joonis 3.4. Peredele suunatud rahaliste toetuste mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.....	20
Joonis 3.5. Rahaliste toetuste osakaal, mis läheb peredele, kelle sissetulek on alla vaesuspiiri enne toetuste saamist, 2000-2007	21
Joonis 3.6. Riiklike peretoetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	22
Joonis 3.7. Lapsetoetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	23
Joonis 3.8. Lapsetoetuste mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	23
Joonis 3.9. Lapsetoetuste suhteline suurus, mõju vaesuse vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.	24
Joonis 3.10. Suure pere toetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	27
Joonis 3.11. Suure pere toetuste mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	27

Joonis 3.12. Suure pere toetuse suhteline suurus, mõju vaesuse vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.	28
Joonis 3.13. Lapsehooldustasu mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	30
Joonis 3.14. Lapsehooldustasu mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	30
Joonis 3.15. Lapsehooldustasu suhteline suurus, mõju vaesuses vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.	31
Joonis 3.16. Üksikvanema toetuse mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	32
Joonis 3.17. Üksikvanema toetuse mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	32
Joonis 3.18. Üksikvanema toetuse suhteline suurus, mõju vaesuses vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.	33
Joonis 3.19. Vanemahüvitise mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	34
Joonis 3.20. Vanemahüvitise mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	35
Joonis 3.21. Vanemahüvitise mõju vaesuses vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamisel.	35
Joonis 3.22. Täiendava tulumaksuvabastuse mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	37
Joonis 3.23. Täiendava tulumaksuvabastuse mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.	38
Joonis 3.24. Täiendava tulumaksuvabastuse mõju ja kulu vaesuse vähendamiseks.	38

1. Sissejuhatus¹

Sotsiaalpoliitika üheks eesmärgiks on vaesuse vähendamine. Eestis on üheks suuremaks tähelepanuobjektiks olnud lastega perede kõrge vaesus. Empiirilised uuringud on näidanud, et lastega perede vaesusrisk oli väga kõrge 1990ndate lõpus, nt Tiit ja Käärik (1998), Vaesuse leevendamine Eestis ... (1999), Käärik jt (2001), Tiit (2006). Viimastel aastatel on allpool absoluutset vaesuspiiri elavate laste osakaal langenud (40,4% 1998. aastal ja 25,3% 2004. aastal), kuid endiselt ületab see kogu rahvastiku keskmist näitajat, vastavalt 32,8% ja 17,0% (Sotsiaalministeerium 2005). Lastega perede vaesuse vähendamine on võetud Eesti sotsiaalvaldkonna üheks prioriteediks (Sotsiaalministeerium 2006). Seega saab lugeda lastega peredele suunatud sotsiaalpoliitika õnnestumise või ebaõnnestumise üheks kriteeriumiks selle suutlikkust vähendada vaesuses elavate laste hulka.

Perede suunatud toetamiseks on kaks peamist võimalust: rahaline toetamine (nt peretoetused) ja mitterahaline toetamine (nt tasuta eluase, subsideeritud lastehoiuteenused või tervishoiuteenused). Rahaliste toetuste alla võib paigutada ka maksusoodustused (nt täiendav maksuvaba tulu laste arvu järgi).

Eesti peretoetuste süsteemis on domineerinud universaalsed peretoetused (nt lapsetoetused või lapsehooldustasud), mis ei sõltu perede sissetulekust, vaid nende struktuurist, eelkõige laste arvust ja vanusest. Viimastel aastatel on lisandunud sissetulekust (pigem samasuunaliselt) sõltuvad toetused, nagu vanemahüvitis ning täiendav maksuvaba tulu alates teisest lapsest.

Universaalse toetussüsteemi eeliseks on selle suhteline neutraalsus vanemate tööturukäitumise suhtes. See tähendab, et universaalsed toetused pärsivad vähe vanemate tööjõupakkumist, kuna toetuse saamist ei piira teine sissetulek. Enamgi veel, kui toetused sõltuvad (eelnevalt) töötasust hoopis positiivselt, nt nagu vanemahüvitis või tulumaksusoodustus, siis pigem need soodustavad tööjõupakkumist, tehes töötamise atraktiivsemaks.

Teisest küljest ei pruugi aga universaalne toetussüsteem olla edukas vaesuse leevendamisel – mida väiksem on vaesuses olevate lastega perede osakaal, seda vähem efektiivsem. Selleks, et leevendada kõige kehvemas olukorras olevate leibkondade olukorda, peab tõstma toetusi kõikidel peredel, mis on aga väga kulukas.

Seega võib oletada, et Eesti peredele suunatud rahalised toetused ei ole kõige efektiivsemad lastega perede vaesuse leevendamisel. Samas tuleb märkida, et vähemalt seaduses sõnastatu järgi ei olegi vaesuse leevendamine peredele suunatud rahaliste toetuste esmane eesmärk. Riiklike peretoetuste seaduse eesmärk on tagada lastega peredele laste hooldamise, kasvatamise ja õppimisega seotud kulutuste osaline hüvitamine, st laste olemasolust tingitud pere suuremate vajaduste osaline kompen-

---

¹ Käesolev uuring valmis Sotsiaalministeeriumi tellimisel ja rahastamisel. Uuringus kasutatakse mikrosimulatsioonimudelit, mille valmimisele on eelnevalt kaasa aidanud PRAXIS, Tartu Ülikool läbi toetuse autorite kraadiõpingutele ning Sotsiaalministeeriumi poolt varasemalt tellitud uuring „Eesti sotsiaaltoetuste ja maksude mõju inimeste tööjõupakkumise stiimulitele” (Võrk, Paulus 2006). Uuringu autorid soovivad tänada kommentaaride eest töö erinevatele versioonidele kõiki PRAXISes ja Sotsiaalministeeriumis toimunud seminaridel osalejaid. Täname Statistikaametit meeldiva koostöö eest andmete osas. Kõik vead antud töös jäävad autorite vastutusele. Tagasiside ja kommentaarid on oodatud aadressidele andres.vork@ut.ee ja ap@ut.ee

seerimine. Vanemahüvitise seaduse eesmärk on hüvitada laste kasvatamise tõttu saamata jäänud tulu ning toetada töö- ja pereelu ühitamist. Ehkki mõlemad seadused on suunatud perede sissetulekute suurendamisele, ei ole need fokuseeritud vaesematele. Peretoetusi võib pigem lugeda vaesusrisiki pehmendavaks instrumentideks. Otseselt vaesusega toimetuleku jaoks on Eestis toimetulekutoetus.

Eestis kulutati 2006. aastal riiklikele peretoetustele, vanemahüvitistele, rasedus- ning sünnitushüvitistele ja täiendavatele tulumaksuvabastustele laste arvu järgi ligi 2,8 miljardit krooni ehk 1,4% sisemajanduse koguproduktist. Viimase kümne aasta jooksul on need toetused osakaaluna SKPst püsinud 1,2-1,8% vahel, suurenedes, kui on lisandunud uus toetus (nt vanemahüvitis) või tõstetud oluliselt mõnda olemasolevat toetust, ning vähenedes vahepealsetel perioodidel, kuna siis on nominaalne SKP kasvanud kiiremini.

Mitmekesine poliitikainstrumentide arv tõstatab küsimuse nende suhtelisest efektiivsusest – kui palju on need suutnud vähendada lastega perede vaesust ja millise kuluga? Efektiivsus oleks vaesuse leevendamisel üks võimalik kriteerium otsustamiseks instrumentide tõhususe üle ning kas on võimalik antud süsteemi muuta enam vaesusele sihituks ilma, et peaks muutma süsteemi aluspõhimõtteid. Loomulikult ei tohi unustada poliitikate võrdlemisel teisi kriteeriume, nagu mõju tööjõupakkumise stiimulitele või pikaajaline jätkusuutlikkus.

Sotsiaaltoetuste sihipärasust ja nende mõju vaesuse leevendamisele on ka varem Eestis uuritud. Maailmapanga uuringus (World Bank 1996, refereeritud Kuddo jt 2002 vahendusel) analüüsiti 1995. aasta ESA leibkonna eelarve uuringu andmete põhjal sotsiaaltoetuste (lastetoetused, töötü abiraha ja sotsiaalabi) seost perede tulude tasemega ja mõju vaesuse leevendamisele. Töös järeldati, et lastetoetuse mõju vaesuse vähendamisele oli küllaltki tagasihoidlik. Töötü abiraha ja rahaline sotsiaalabi olid märksa selektiivsema iseloomuga toetuse liigid.

Kuddo jt (2002) analüüsisid 2000. aasta ESA Leibkonna eelarve uuringu põhjal samuti lastetoetuste, töötü abiraha ja muude sotsiaaltoetuste sihitust ja mõju vaesuse leevendamisele. Vaesuspiirina kasutati 60% taset leibkondade mediaantulust. Analüüsiga leiti, et tänu lastetoetusele tõusis 2,9% peredest vaestest mittevaeste hulka. Paljulapselistes peredes (3 ja enam last) ja üksikvanemaga peredes oli lastetoetusel perede vaesusest väljatoomisel suurem roll, ilma lastetoetusteta oleks antud leibkonnarühmades vastavalt 12,6% ja 8,5% rohkem vaeseid peresid. Samas lastetoetuste kogusummast läks 70% mittevaestele (lõppsissetuleku järgi), mis on seotud just peretoetuste universaalsusega.

Käesolevas uuringus analüüsitakse, milline on peredele suunatud rahaliste toetuste roll vaesuse vähendamisel Eestis. Peredele suunatud rahaliste toetuste all peetakse silmas toetusi, mida makstakse riiklike peretoetuse seaduse ja vanemahüvitise seaduse alusel ning lisaks võetakse arvesse tulumaksuseadusega võimaldatud täiendavat tulumaksuvabastust laste arvu järgi. Vaatluse alt jäetakse välja spetsiaalsed rahalised toetused puuetega lastele, toitjakaotuspension, töövõimetushüvitis raseduse korral (st rasedus- ja sünnitushüvitis), kohalike omavalitsuste poolt antavad rahalised toetused ning muud mitterahalised toetused ja teenused peredele (nt lasteaiad, tervishoiuteenused). Nende väljajätmise põhjuseks on hetkel kas piisavate andmete puudumine või sobimatus kasutatava uurimismetoodikaga.

Uuringus kasutatakse mikrosimulatsioonimeetodit, mis tähendab, et otseste maksude ja rahaliste toetuste suurused simuleeritakse etteantud poliitikareeglite kohaselt. See võimaldab hinnata nii tegeliku kui hüpoteetilise poliitika mõju sissetulekute jaotusele ja

vaesusele. Lähteinfo leibkondade struktuuri ning sissetulekute ja väljaminekute kohta pärineb Eesti Statistikaameti (ESA) Leibkonna eelarve uuringu andmetest aastatel 2000-2005, simuleeritavad poliitikareeglid hõlmavad perioodi 2000-2007.

Võrreldes eelpool välja toodud varasemate uuringutega on käesolevas analüüsis vaatluse all tunduvalt pikem periood, samuti püüab käesolev uuring vaadata poliitika-instrumente detailsemalt, nt eristades lapsetoetust, lapsehooldustasu, kolme ja enama lapselise pere toetust. Lisaks käsitletakse makse, mistõttu on meie analüüs kasutatava (lõpliku) tulu jaotuse seisukohalt täpsem. Kõige olulisem on see, et lähtudes toetuse saamise reeglitest mitte tegelikest saajatest küsitlusandmete põhjal, saame me analüüsida ka praegu mittekehtivaid poliitikastenaariume, nt lapsetoetuse mitmekordistamine, tulumaksuvabastuse laiendamine esimesele lapsele. Teiseks saab täpsemalt analüüsida instrumentide koosmõju – nt mis juhtub kokkuvõttes, kui kaotada kõik peredele suunatud toetused, arvestades seejuures, et muude tulude vähenemine võimaldab peredel senisest suuremat toimetulekutoetust taotleda.

Tingituna sellest, et leibkonna uuringu valim, millele analüüsi käigus tuginetakse, on vähenenud viimastel aastatel, ei saa siiski väga detailseid poliitikainstrumente sageli analüüsida või nende tulemusi usaldada. Nende osas on piiratud suuremate gruppidega. Samuti ei saa me analüüsida poliitikamuutusi, mille puhul toimub poliitika kvalitatiivne muutus, nt vanemahüvitise maksmise pikenemine.

Raporti ülejäänud osa on üles ehitatud järgmiselt. Esmalt kirjeldatakse analüüsis kasutatud mikrosimulatsioonimeetodit, kasutatud andmeid ning vaatluse all olevaid poliitikainstrumente ja mõjude hindamiskriteeriume. Seejärel viiakse läbi poliitika-simulatsioonid ning võrreldakse omavahel poliitikate efektiivsust. Viimasena on esitatud kokkuvõtte olulisemate tulemustega. Lisades on esitatud detailsemad analüüsitulemused.

2. Metoodika, andmed ning poliitikainstrumendid

2.1. Mikrosimulatsioonimeetodi olemus

Käesolevas analüüsis kasutame mikrosimulatsioonimudelit (vt meetodi kohta ka pikemalt Paulus 2006, ptk 2). Kõige laiemas tähenduses on mikrosimulatsioon arvutuslik tehnika, mis modelleerib mingit süsteemi selle baas- ehk mikroüksuste tasemel. Mikrosimulatsioonimudel on matemaatiliste reeglite (algoritmide) kogum, mis mikroandmete põhjal simuleerib soovitud karakteristikuid või protsesse. Enamasti kujutab mikrosimulatsioonimudel arvutiprogrammi. Mudeli struktuuris on tavaliselt kolm elementi: (a) mikroandmebaas, hõlmates indiviidide valimit majanduslike ning sotsiaal-demograafiliste tunnustega; (b) simuleeritavad poliitikareeglid; (c) mudel agentide käitumise määramiseks. Mikrosimulatsioonimudelit kasutatakse võimalike poliitikamõjude simuleerimiseks. Enamik maksude-toetuste mikrosimulatsioonimudelistest keskenduvad jaotuslikele küsimustele ja peamiselt tulujaotusele.

PRAXISE mikrosimulatsioonimudeli eesmärgiks on Eesti maksu- ja toetussüsteemi ümberjaotuslike mõjude ning töötamise stiimulite hindamine (vt ka Paulus 2006; Võrk ja Paulus 2006). Tegemist on staatilise mittekäitumusliku mikrosimulatsioonimudeliga, mis keskendub otsestele maksudele ja sotsiaaltoetustele indiviidi tasemel. Mudel koosneb kolmest peamisest osast:

- 1) mikroandmebaas – lähteandmetena on kasutatud Eesti Statistikaameti leibkonna eelarve uuringu (LEU) agregeerimata andmeid aastate 2000-2005 kohta,
- 2) otseste maksude ja sotsiaaltoetuste parameetrid aastate 2000-2007 kohta,
- 3) programmis Stata kirjutatud tehnilised programmifailid mudeli tööprotsesside juhtimiseks ja läbiviimiseks.

Mudel on mittekäitumuslik ehk mudelit saab kasutada poliitikameetmete esimest järku mõjude hindamiseks, kujutamaks nõ „järgmist hommikut peale muutusi”. Mudel ei arvesta näiteks, et sotsiaaltoetuste alandamine ja seetõttu leibkonna sissetuleku vähenemine, võib omakorda kaasa tuua inimese suurema tööjõupakkumise ja kõrgemad töised tulud. Perioodi 2000-2005 analüüsimisel on kombineeritud vastava aasta poliitikareegleid ning leibkonna eelarve uuringut. 2006. ja 2007. aasta analüüs põhineb küll vastava aasta poliitikareeglitel, kuid lähteandmeteks on mõlemal juhul kõige hilisem Leibkonna eelarve uuring (so 2005). Viimase juures on aga rahalisi suuruseid (tulud ja kulutused) korrigeeritud prognoositud keskmiste kasvudega (nn *uprating*), vt Lisa 1.4. Mudel on aga staatiline veel selles mõttes, et 2006. ja 2007. aasta prognoosimisel ei arvestata rahvastiku vananemisega ega uute sündidega vaid eeldatakse 2005. aasta rahvastiku vanusstruktuuri säilimist, st pole rakendatud nn *ageing*-tehnikat. Kuna prognoosiperiood on ainult kaks aastat, siis vananemise mittearvestamise mõju on praktiliselt olematu.

Sissetulekute leidmisel kasutame LIS (*Luxembourg Income Study*) lähenemist sissetulekute rühmitamisest, mis on väga sarnane Statistikaameti poolt kasutatud skeemiga.² Üksikud erinevused esinevad teatud tulude arvestamisel (nt loteriivõidud, maksude tagasisaamine, isiklike asjade müük), mistõttu näiteks meie poolt leitavad vaesuspiirid või vaeste osakaalud erinevad vähesel määral Statistikaameti poolt avaldatud näitajatest. Poliitikameetmete mõju suuna ja ulatuse hindamisel on nendel erinevustel eeldatavasti väga piiratud mõju.

---

² Vt näidet LEU2000 andmete ümberstruktureerimise kohta LIS klassifikatsiooni järgi: <http://www.lisproject.org/techdoc/ee/harmee00.xls>

Mudeliga simuleeritakse järgmised suurused:

- sotsiaaltoetused:
  - peretoetused (lapse-, lapsehooldus-, kooli-, ja 3 ning enama lapsega pere toetus)
  - toimetulekutoetus - sõltub muudest tegelikest tuludest ja eluasemekuludest
  - töötushüvitised, üksikvanema toetus, vanemahüvitis – baseerub hüvitise saamise faktil ja hüvitise suurusel, seega on võimalikud üksnes sellised simulatsioonid, mis muudavad hüvitise suurust, aga mitte saamise tingimust või kestust
- otsesed maksud:
  - üksikisiku tulumaks, sealhulgas võetakse arvesse
    - mittemaksustatud tulud (toetus, stipendium, intress, dividend jne)
    - maksuvabad tulud (üldine, täiendav pensionitelt, mitme alaealise lapse korral)
    - mahaarvamised (elatis, eluasemelaenu intressid, koolituskulud)
    - abielupaaride ühisdeklaratsioonid
  - sotsiaalmaks (tööandja ning FIE poolt makstav)
- kohustuslikud maksed:
  - töötuskindlustusmaks (tööandja ja töövõtja poolt makstav)
  - kohustuslik kogumispensionimaks

Vaadeldavad maksu- ja toetuste instrumendid, mille muutust analüüsitakse, on järgmised:

- lapsetoetus, suure pere toetused (3 ja enam last), lapsehooldustasu, üksikvanema toetus,
- vanemahüvitis,
- täiendav maksuvaba tulu laste arvu järgi.

Mudeli ülesehitusest ja simuleerimise reeglitest on pikemalt juttu Lisa 1 erinevates osades. Peretoetuste simuleerimisel arvestati vastaval aastal kehtinuid poliitikareegleid, st toetuse suurus sõltuvalt leibkonnas olevate laste arvust, nende vanusest ning koolis õppimisest. Toimetulekutoetuse puhul arvestati leibkonna sissetulekuid vastavalt toetuse saamise reeglitele ning tegelikke eluasemekulusid proportsioonina normatiivse eluaseme suhtes.

2.2. Mudeli agregaatnäitajad ja nende valideerimine

Mudeli poolt simuleeritud tööjõumaksude ja sotsiaaltoetuste suurused on toodud tabelis 2.1. Hinnangud aastate 2000-2005 kohta baseeruvad vastavatel LEU andmetel, 2006. ja 2007. aasta kohta simuleeritud maksud ja toetused tuginevad LEU 2005. aasta sissetulekute ja väljaminekute andmetele, kus mittesimuleeritud tulude ja kulutuste väärtused on korrigeeritud lähtuvalt rahandusministeeriumi prognoosidest või ekspert-hinnangutest (vt Lisa 1.4).

Tabelist 2.1 on näha maksutulude ja toetuste kulutuste dünaamikat vaadeldaval perioodil, mis kajastab muutusi maksude ja toetuste reeglites (nt maksumäärade langus, toetuse andmise laiendamine rohkematele peredele) ja baasis (nt inimeste tõiste sissetulekute kasv). Sotsiaalmaks on pidevalt suurenenud, kuna inimeste tõised tulud on kasvanud ning sotsiaalmaksumäär on olnud konstantne. Hoolimata brutotulude kasvust on aga üksikisiku tulumaksu laekumised 2004-2006 püsinud praktiliselt 2003. aasta tasemel (või sellest pisut madalamal). Selle põhjuseks on maksumäära langetamine 2005-2007, üldise maksuvaba tulu tõstmine 2004-2006 ning täiendava maksuvaba tulu

laiendamise teisele lapsele 2006. aastal. Lisaks vähendasid tulumaksubaasi kohustusliku kogumispensioni maksed, mida mudelis on simuleeritud alates 2004. aastast, ning teatud mahaarvamiste (nt eluasemelaenuintressid, koolituskulud) laialdasem rakendamine. Seoses töötuskindlustusmaksega on jälgitav langus maksutuludes 2006. aastal, kui määrasid alandati kolmandiku võrra.

Tabel 2.1. Mudeli poolt simuleeritud maksude ja toetuste kogusummad (mln kr)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*
Sotsiaalmaks**	9753	9988	11193	12455	13496	15322	17492	19636
Üksikisiku tulumaks (deklaratsiooni järgselt)	5817	5491	6327	7302	7068	6992	7275	8342
Töötuskindlustusmaksed			499	556	601	683	466	521
Töötajatelt			333	371	400	455	310	347
Tööandjatelt			167	185	200	228	155	174
Kohustusliku kogumispensioni maksed**					310	357	406	454
Peretoetused***	1197	1229	1299	1276	1598	1641	1672	1731
Vanemahüvitis (LEUst)****					344	740	820	931
Rasedus- ja sünnitushüvitis*****	146	33	77	154	0	20	20	20
Toimetulekutoetus	245	233	246	246	287	238	221	262
Töötushüvitised (LEUst)****	95	100	74	167	204	82	87	93

Märkused:

* 2006. ja 2007. a. mittesimuleeritud väärtused on prognoositud 2005. a. kohandatud andmete põhjal

** Kohustusliku kogumispensioni maksed baseeruvad 2004. aasta alguseks liitunud inimeste vanusstruktuurile. Rida „Sotsiaalmaks” sisaldab ka kogumispensioniga liitunud inimeste sotsiaalmaksust II sambasse kantavaid summasid.

***Peretoetuste puhul ei simuleeritud sünnitoetust, ajateenija toetust, kolmikute toetust, eestkostetoetust, elluastumistoetust, lapsendamistoetust (moodustavad kokku eri aastatel ca 4-5% peretoetuste kogusummat). 2007. a. puhul arvestatakse poole aasta pealt toimuvat muutust lapsetoetuste maksimises.

****Üksikvanema toetus, töötushüvitised (töötü abiraha ja töötuskindlustushüvitis), rasedus- ja sünnitushüvitis ning vanemahüvitis on võetud otseselt Leibkonna eelarve uuringu andmetest, sest nende simuleerimise aluseks olevaid tunnuseid uuringus ei ole (vastavalt siis isa puudumine lapse sünnitunnistusel või varasemad töötasud). Töötushüvitiste prognoosimisel on arvestatud töötü abiraha suurenemisega 2007. aastal ja keskmise töötuskindlustushüvitise kasvuga keskmise palgaga võrdses tempos. Vanemahüvitise puhul eeldatakse keskmise palgaga võrdset kasvutempot, kuid ei arvestata maksimise kestuse pikenedamisega 2006 ja 2007. aastal.

Sotsiaaltoetuste puhul on lähemalt võrreldud mudeli poolt simuleeritud ja tegelikke suurusid (tabel 2.2). Peretoetuste kogusummad (tabeli 2.2 sektsioon I) on üldiselt simuleeritud hästi. Lapsetoetused, koolitoetus ja lapsehooldustasu on isegi ülesimuleeritud mõne protsendipunkti võrra. Üksikvanema toetuse saajad on selgelt alaesindatud LEU andmetes. Vanemahüvitise puhul on LEU-st võetud numbritega, mis on teisendatud brutosummaks. Vanemahüvitise saajaid on valimis vähe, mistõttu on varieeruvus väga suur - 2004. aastal on kogusumma alahinnatud pea veerandi võrra, 2005. aastal aga ülehinnatud kolmandiku võrra võrreldes registriandmetega. 2006. ja 2007. aasta prognoosi juures ei ole simuleeritud suurenemist saajate arvus tingituna vanemahüvitise maksimise pikenedamisest. Küll on arvestatud keskmise summa suurenemisega tulenevalt keskmise palga kasvust. Siiski on vanemahüvitise saajate arv ja ilmselt ka kogusumma alasimuleeritud 2006. ja 2007. aasta jaoks.

Kui vaadata peretoetusi Leibkonna eelarve uuringu enda põhjal (tabel 2.2, seksioon IV), siis näeme, et uuring kajastab viimastel aastatel alla 90% peretoetuste kogusummast. Seega võib väita, et mudeli poolt simuleeritud peretoetused kajastavad tegelikkust paremini kui küsitlusandmed. Sellest omakorda võib olla tingitud asjaolu, et mudeli põhjal simuleeritud laste vaesus on enamasti madalam kui Statistikaameti poolt LEU põhjal arvatud laste vaesus. Samas on keeruline hinnata, kumb neist numbritest on objektiivsem, sest see sõltub asjaolust, kuidas on omavahel seotud peretoetuste alakajastamine uuringus leibkondade poolt ning teised sissetulekud.

Mudeli poolt simuleeritud toimetulekutoetuste kogusumma on 2000-2003 olnud tegelikust 20-34% väiksem, kuid 2004 ja 2005. aastal 14-32% suurem. Kui võrrelda mudeli poolt simuleeritud toimetulekutoetuse saajate struktuuri registriandmetega (vt Lisa 1, osa 1.3.), siis selgub, et mudel alahindab töötute inimeste hulka ning ei suutnud jäljendada üliõpilaste osakaalu suurt vähenemist 2004. aastal toimetulekusaajate hulgas. Prognoos 2006. aasta kohta näitab summade vähenemist ning 2007. aasta kohta taas kasvu tingituna toimetulekupiiri suurenemisest. Leibkonna eelarve uuringu enda andmed alahindavad süstemaatiliselt toimetulekutoetust ligi poole võrra, ehkki viimastel aastatel on kaetus paranenud, ulatudes 2005. aastal 65%ni.

Kuni 2002. aastani said inimesed ainult töötü abiraha, kuid alates 2003. aastast võisid inimesed saada nii töötü abiraha kui ka töötuskindlustushüvitist. Kahjuks ei ole leibkonna eelarve uuringu andmetest võimalik eristada, kumba töötushüvitist inimene saab. Samuti ei ole piisavalt taustinfot, et simuleerida töötushüvitise saamise õigust, nt töötuskindlustusse sissemaksete tegemise varasema kestuse kohta või töötuse kestuse kohta küsitluse hetkeks. Selleks, et oleks võimalik analüüsida töötushüvitiste suurenemist, nt töötü abiraha tõusu või töötuskindlustushüvitise brutoasendumäära muutumist, on tehtud eeldus, et kuni 400-kroonine töötushüvitis leibkonna eelarve uuringu andmetes on töötü abiraha ning üle 400-kroonine töötushüvitis töötuskindlustushüvitis. Töötuskindlustushüvitis teisendati brutosummaks. 2006. ja 2007. aasta prognoosi juures ei ole simuleeritud vähenemist saajate arvus tingituna töötute arvu vähenemist. Küll on arvestatud töötuskindlustushüvitise keskmise summa suurenemisega kuus tingituna keskmise palga kasvust. Kokku on 2006. ja 2007. aasta kohta töötushüvitised ilmselt ülesimuleeritud.

Tabel 2.2. Mudeli poolt simuleeritud toetuste kogumaksumus võrreldes administratiivinfoga

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
(I) Mudeli simulatsioon (mln kr)						
Peretoetused kokku, sh	1197	1229	1299	1276	1598	1641
Lapsetoetus (sisaldab 7+ toetust)	707	692	761	721	1079	1084
Koolitoetus	104	103	101	96	96	96
Üksikvanema toetus (LEUst)	16	59	56	62	55	87
Kolme ja enama lapse toetus		13	15	12	42	62
Lapsehooldustasu	370	362	365	386	325	311
Vanemahüvitis (LEUst)					344	740
Tulumaksuvabastus laste arvu järgi		40	47	46	67	75
Toimetulekutoetus toimetulekupiirini	245	233	246	246	287	238
Töötushüvitis (LEUst)	95	100	74	167	204	82
(II) Administratiivandmed (mln kr)						
Peretoetused kokku, sh	1317	1317	1400	1386	1670	1646
Lapsetoetus (sisaldab 7+ toetust)	712	697	754	730	1058	1041
Koolitoetus	103	100	96	93	90	86
Üksikvanema toetus	85	88	101	103	104	103
Kolme ja enama lapse toetus		14	14	13	37	55
Lapsehooldustasu	352	353	354	366	298	290
Vanemahüvitis					441	553
Tulumaksuvabastus laste arvu järgi*					70	89
Toimetulekutoetus toimetulekupiirini	305	353	327	308	217	208
Töötushüvitis	120	133	104	241	250	190
(III) Mudeli simulatsioon võrreldes administratiivandmetega						
Peretoetused kokku, sh	91%	93%	93%	92%	96%	100%
Lapsetoetus (sisaldab 7+ toetust)	99%	99%	101%	99%	102%	104%
Koolitoetus	101%	103%	106%	103%	106%	112%
Üksikvanema toetus (LEUst)	19%	68%	55%	61%	53%	84%
Kolme ja enama lapse toetus		90%	108%	90%	115%	113%
Lapsehooldustasu	105%	103%	103%	105%	109%	107%
Vanemahüvitis (LEUst)					78%	134%
Tulumaksuvabastus laste arvu järgi					94%	85%
Toimetulekutoetus toimetulekupiirini	80%	66%	75%	80%	132%	114%
Töötushüvitis (LEUst)	79%	75%	71%	69%	82%	43%
(IV) LEU originaalandmete võrdlus administratiivandmetega						
Peretoetused kokku (mln kr)	1200	1158	1195	1178	1403	1382
Võrreldes administratiivandmetega (%)	91%	88%	85%	85%	84%	84%
Toimetulekutoetus (mln kr)	94	126	134	157	120	135
Võrreldes administratiivandmetega (%)	31%	36%	41%	51%	55%	65%

* - tulumaksuvabastuse teoreetiline maksimum arvestades mitmel korral deklareeriti mahaarvamisi maksutulust (osa mahaarvamisi võis jääda rakendamata, sest puudus piisav tulu).

Allikas: Sotsiaalministeerium "Sotsiaalsektor arvudes" (erinevad aastad), Sotsiaalministeerium "Toetuse rahaliste vahendite kasutamine aastatel 1998-2005" ([http://www.sm.ee/est/HtmlPages/toim1998-2005rahamaak/\\$file/toim1998-2005rahamaak.xls](http://www.sm.ee/est/HtmlPages/toim1998-2005rahamaak/$file/toim1998-2005rahamaak.xls)), Maksuamet "Ülevaade füüsiliste isikute poolt 2005. a. eest esitatud tuludeklaratsioonide koondandmetest"

2.3. Analüüsis kasutatud vaesuse ja ebavõrdsuse indikaatorid

Sotsiaaltoetuste efektiivsuse hindamiseks võrreldakse käesolevas töös tulujaotust ja vaesust iseloomustavaid indikaatoreid olukorras, kus vastav sotsiaaltoetus on rakendatud, olukorraga, kus vastav sotsiaaltoetus ei eksisteeriks (instrument on nõ väljalülitatud). Selleks hinnatakse (simuleeritakse) leibkondade ja perekondade tulud ilma vastava sotsiaaltoetusteta (võrdsustades need nulliga) ja seejärel nende olemasolul (nende väärtus kehtiva poliitika või hüpoteetilise poliitika korral) ning võrreldakse, millisel määral sotsiaaltoetused muutsid ebavõrdsust ja vaesust ning kui suur oli selle meetme maksumus. Niisuguse lähenemise korral on tegemist lihtsustusega, kuna eeldatakse, et sotsiaaltoetused ei muuda inimeste käitumist ja seega leibkonna muid sissetulekute allikaid (nt töötasu). Samuti ei arvestata, mida riik kokkuhoitud rahaga teeks, vaid eeldatakse vaikimisi, et see raha läheb lihtsalt majanduse ringlusest välja. Analoogset lähenemist vaesuse leidmisel enne toetusi kasutati ka Kuddo jt (2002) analüüsis ja kasutatakse ka Laekeni ühe sotsiaalse tõrjutuse indikaatori puhul „Suhtelise vaesus määr enne sotsiaalseid siirdeid”.

Mudel võtab arvesse ka poliitika instrumentide koosmõju. Näiteks peretoetuste vähendamisel on leibkondadel võimalik taotleda suuremas ulatuses toimetulekutoetust, kuna viimase juures arvesse võetavad tulud on väiksemad. Või näiteks kui vanemahüvitis kaotatakse, siis saavad vanemad lapsehooldustasu sama lapse eest.

Vaesuse ja ebavõrdsuse mõõtmiseks kasutatakse järgmisi indikaatoreid:

- vaesuses olevate inimeste, laste ja perekondade osakaal, kasutades suhtelist vaesuspiiri (leibkonna ekvivalentsuskaaludega 1:0,5:0,3)
- vaesuses olevate inimeste, laste ja perekondade osakaal, kasutades absoluutset vaesuspiiri (AVP) ja erinevaid vaesuse kihte (leibkonna ekvivalentsuskaalud 1:0,7:0,5)
  - 1) otsene ehk süvavaesus – kuni 80% AVP
  - 2) toimetulekut ohustav vaesus – 81-100% AVP
  - 3) vaesusrisk – 101-125% AVP
  - 4) väljaspool vaesusriski – üle 125% AVP
- Gini koefitsient lõppsissetulekute põhjal
- 20% rikkamate ja 20% vaesemate leibkondade sissetulekute suhteline erinevus.

Suhteline vaesuspiir, Gini koefitsient ning esimesse ja viiendasse kvintiili kuuluvate inimeste keskmise sissetuleku suhe leitakse simuleeritud andmete põhjal. Absoluutse vaesuspiirina kasutatakse Eesti Statistikaameti (ESA) poolt avaldatud numbreid 2004-2005 aasta kohta. Varasemate aastate kohta (2000-2003) kasutati teistsugust meetodikat absoluutse vaesuspiiri määramisel (teistsugused leibkonnasisesed ekvivalentsuskaalud), mistõttu teiste aastate kohta alljärgnevas absoluutset vaesuspiiri analüüsis ei kasutata.

Leitud suuruste ja ESA andmete võrdlus ning vaesuses olevate inimeste ja laste osakaalud on esitatud alljärgnevas tabelites (tabel 2.3 ja 2.4). Üldiselt võib lugeda mudeli poolt simuleeritud toetuste korral arvatud laste vaesusnäitajad üsna sarnasteks Statistikaameti poolt leitud suurustega. Siinkohal tuleb rõhutada, et ESA poolt arvatud ning käesolevas töös simuleeritud suhtelise vaesuse näitajaid saab omavahel otseselt võrrelda aastate 2000-2002 osas, mis on mõlemad leitud leibkonna eelarve uuringu andmete põhjal. Alates 2003. aastast esitab ESA indikaatorid Sotsiaaluuringu põhjal, mis baseerub aastastel sissetulekutel ja ei ole seega otseselt võrreldav meie mudeli simulatsioonidega LEU põhjal.

Tabel 2.3. Suhteline vaesuspiir ja vaeste osakaal, võrrelduna PRAXISE mikrosimulatsioonimudeli ja Statistikaameti andmete põhjal

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*
Suhteline vaesuspiir (kr kuus) (60% mediaantulust)								
Simulatsioon	1458	1570	1800	2024	2281	2655	3049	3386
Statistikaamet	1490	1575	1731	2006	2332			
Vaeste inimeste osakaal (%)								
Simulatsioon	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4
Statistikaamet	18.3	18.2	17.9	20.2	18.3			
Vaeste laste osakaal (%)								
Simulatsioon	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5
Statistikaamet	21.3	18.9	17.8	22.9	21.5			
Sissetulekute Gini kordaja								
Simulatsioon	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321
Statistikaamet	0.362	0.353	0.352	0.374	0.341			
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)								
Simulatsioon	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4
Statistikaamet	6.3	6.1	6.1	7.2	5.9			
Simuleeritud vaeste laste osakaal (%) (50% mediaantulust)	12.8	12.7	10.9	11.5	12.1	14.2	15.0	15.0
Simuleeritud vaeste laste osakaal (%) (70% mediaantulust)	28.6	24.6	26.2	25.4	24.5	25.1	25.3	25.4

Allikas: ESA andmed andmebaasist

Märkused:

a) Kalkkirjas toodud suurused tuginevad Statistikaameti Eesti Sotsiaaluuringu (ESU) andmetele, mistõttu ei ole need võrreldavad Leibkonna eelarve uuringu põhjal leitud tulemustega.

b) * - 2006. ja 2007. aasta on prognoositud 2005. aasta andmete põhjal, Lisas 1.4 toodud eelduste kohaselt.

c) Lapse vanusepiiriks on kuni 15 aastat.

Tabel 2.3 näitab, et mudeli poolt simuleeritud suhteline vaesuspiir erineb kuni 100 krooni, võrreldes tegelike andmetega aastatel 2000-2002. Vaeste inimeste osakaal on tegelikust pisut madalam, samuti on väiksem Gini koefitsient ning rikaste ja vaeste sissetulekute erinevus. Vaeste laste simuleeritud osakaal on väiksem 2001. aastal, kuid praktiliselt võrdne 2000. ja 2002. aastal. Vaeste laste osakaal on erandlikult kõrge 2003. aastal (20,4%). Tegemist näib olevat teatud anomaaliaga, sest kui kasutada vaesuspiirina 50% või 70% mediaantulust (tabeli 2.3 viimased kaks rida), siis niisugust hüpset vaeste laste osakaalus 2003. aastal ei ilmne.

Tabel 2.4. Absoluutne vaesuspiir ja vaeste osakaal, võrrelduna PRAXISE mikrosimulatsioonimudeli ja Statistikaameti andmete põhjal

	2004	2005
Absoluutne vaesuspiir (Statistikaamet)	1836	1938
Süvavaesuses laste osakaal		
Simulatsioon	12.3	11.6
Statistikaamet	13.0	11.0
Toimetulekut ohustavas vaesuses laste osakaal		
Simulatsioon	7.0	5.5
Statistikaamet	6.7	5.8
Vaesusriskis laste osakaal		
Simulatsioon	10.9	8.1
Statistikaamet	11.0	9.0
Väljaspool vaesusriski laste osakaal		
Simulatsioon	69.8	74.9
Statistikaamet	69.3	74.2

Laste absoluutse vaesuse osas näitavad simuleeritud andmed ja ESA arvutused mõlemad, et väljaspool vaesusriski oli 2004. aastal ligi 70% lastest ning 2005. aastal ligi 75%. Mudeliga saadud hinnangud on poole protsendipunkti võrra kõrgemad, mis võib olla seotud sellega, et mudeli poolt simuleeritud peretoetused on kõrgemad, kui LEU andmetes kajastuvad peretoetused.

Edaspidi toodud arvutuste tõlgendamisel tasub meeles pidada, et seaduses toodud laste vanusekriteeriumid ei ole enamasti samad, mis vaesuse arvutamisel kasutatud laste vanusepiirid. Leibkonnasiseste tarbimiskaalude arvestamisel loetakse lapseks kuni 14-aastane. Vaesuses olevate laste osakaalu arvutamisel loetakse lapseks kuni 15-aastane. Peretoetuste puhul lähtub lapse definitsioon seadusest, enamasti kuni 16-aastane või teatud tasemel õppiv 19-aastane. Täiendav tulumaksuvabastus laste arvu järgi sõltub seaduse kohaselt kuni 17-aastastest lastest. Niisugused erinevused seadustes ja vaesuse indikaatorite arvutamisel loovad võimaluse, et peretoetus või tulumaksuvabastus laste arvu järgi mõjutab peresid, kus vaesuse arvutamisel ei ole üldse lapsi. Või näiteks mõjutab toetus alates kolmandast lapsest peresid, kus on vaesuse arvutamise meetodika kohaselt ainult üks või kaks last.

Järgnevates peatükkides toodud tabelites (esitatud täielikult lisades) leitakse vaesus lisaks ka perekonnatüüpide lõikes laste arvu järgi.³ Siin tuleb tähele panna, et osad toetused ja maksud rakenduvad perekonnale (nt peretoetused) ja osad leibkonnale (toimetulekutoetus) ning ühes leibkonnas võib koos elada mitu perekonda. Seega on võimalik, et ühele perekonnale suunatud toetuste tõstmine mõjutab ka teist perekonda läbi toimetulekutoetuse muutumise. See võib viia paradoksaalse olukorrani, kus nt peretoetuste suurenemine võib teatud erandjuhtudel suurendada vaesust teistes perekondades.

³ Perekondade leidmise täpsed reeglid LEU leibkonna andmete põhjal on saadaval autoritelt.

3. Poliitikainstrumentide simulatsioonide põhjal

mõju

vaesusele

3.1. Hindamise metoodikast

Järgnevalt viiakse läbi simulatsioonid, millega püütakse anda hinnang, kui palju vähendasid peredele suunatud rahalised toetused vaesust aastatel 2000-2005 ning võimaluse korral prognoositakse tulemust aastateks 2006 ja 2007. Kõigepealt antakse hinnang, kui palju olemasolevad toetused on vähendanud vaesust võrreldes olukorraga, kui neid toetusi ei oleks:

- kõikide peredele suunatud toetuste puudumine,
- riiklike peretoetuste puudumine,
- vanemahüvitise puudumine (kuid makstakse lapsehooldustasu),
- tulumaksuvabastuse puudumine laste arvu järgi.

Lisaks püütakse veel hinnata hüpoteetilisi või eesseisvaid muutusi olemasolevate toetustega seoses, sealhulgas:

- esimese, teise või kolmanda lapse toetuse tõstmine; sh kvartaalsete lapsetoetuste muutmine kuisteks vastavalt 2007. aastal kehtima hakkavale korrale;
- kahekordse vanemahüvitise maksmine kolmandale ja järgnevale lapsele;
- üksikvanema toetuse tõus 2 korda;
- täiendav tulumaksuvabastus alates esimesest lapsest;
- lapsehooldustasu tõus kuni 3 aastase lapse eest;
- kolmanda ja enama lapse toetuse tõus kaks korda.

Kõikidel juhtudel simuleeritakse uuesti maksud ja ülejäänud toetused, sh toimetuleku-toetus, kuna leibkonnad võivad loetletud toetuste puudumisel kvalifitseeruda mõne muu toetuse osas või saada varasemaga võrreldes suuremat toetust.

Detailsed tabelid on esitatud Lisas 2. Põhitekstis on esitatud kokkuvõtvad joonised ning tabelid meetmete kuluefektiivsust iseloomustavate simulatsioonitulemustega. Mõjude analüüsimisel üle aastate tuleb arvestada, et muutused toetuste mõjus on tingitud nii poliitikameetmete muutusest (mida saame ise muuta), leibkondade tulude (ja eluasemekulude) taseme ning struktuuri muutusest ühiskonnas kui ka valimi varieeruvusest.

Meetmete kulu-efektiivsuse võrdlemiseks leiame simulatsioonide abiga iga meetme puhul vaesuses elavate laste osakaalu kui meedet ei eksisteeriks (või eksisteeriks väiksemas mahu) ning meetme olemasolul, kõrvutades tulemust meetme maksumusega. Selle põhjal saame leida, kui palju läheb maksma ühe protsendipunkti võrra vaesuse vähendamine laste seas vastava meetme abil (vt järgmine valem).

$$\text{Meetme kuluefektiivsus} = \frac{\text{Meetme maksumus}}{\text{Vaesus ilma meetmeta (\%)} - \text{Vaesus koos meetmega (\%)}}$$

Vaesuse definitsioonina kasutame enamasti vaeste laste osakaalu või süvavaesuses elavate laste osakaalu. Absoluutse vaesuse leidmisel vaesuspiiri üle ei arvutata, vaid kasutatakse Statistikaameti poolt leitud hinnanguid 2004. ja 2005. aasta kohta. Suhtelise vaesuse piirina kasutame eespool tabelis 2.3 toodud simuleeritud piire. Seega kui leiame uued tulud ilma toetusteta ja seega ka uue tulujaotuse, siis vaesuspiirid jäävad samaks. Sisuliselt omandab ka suhteline vaesuspiir antud juhul pigem absoluutse vaesuspiiri

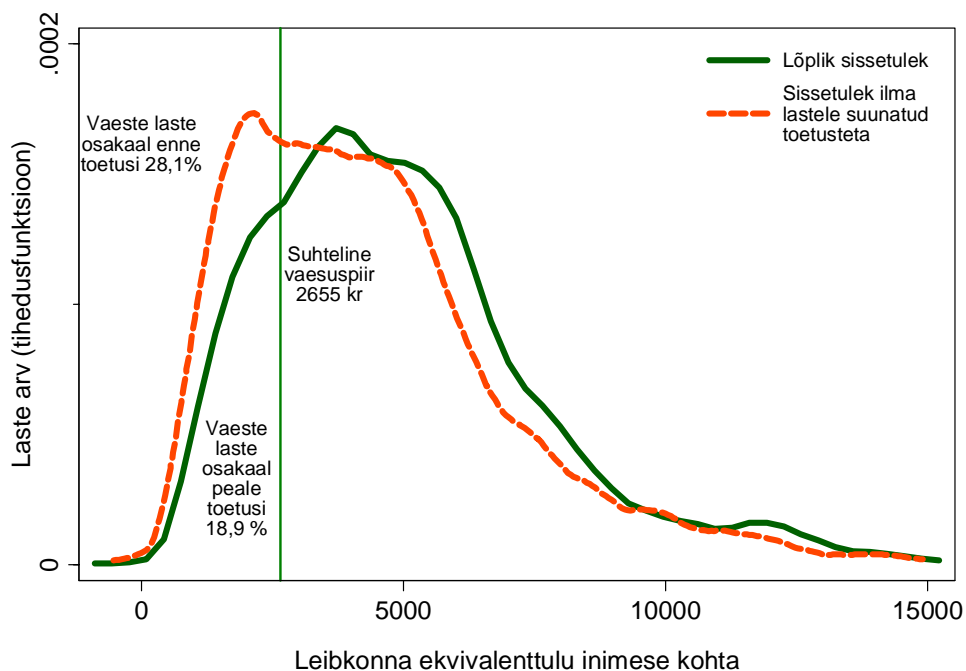
tähenduse, sest selle väärtus ei sõltu leibkondade sissetulekute muutusest poliitika-meetme tagajärjel.

Kui lasta vaesuspiiril muutuda, siis oleks meetme mõju vaesuse leevendamisele väiksem. Etteruttavalt võib näiteks tuua simulatsiooni, mille korral kaotatakse ära kõik peretoetused, vanemahüvitis ja täiendav tulumaksuvabastus laste arvu järgi ning arvutatakse uuesti toimetulekutoetused. Niisugune juhtum suurendab vaesust muutmata suhtelise vaesuspiiri järgi (60% mediaantulust tegelikult kehtiva poliitika korral) ligi 8 protsendipunkti eri aastatel (vt ptk 3.1). Samas vähendaks meetmete ära kaotamine suhtelist vaesuspiiri ennast ca 4-6 protsenti, kuna suure osa leibkondade sissetulekud vähenevad (nt 2005. aastal väheneks vaesuspiir 150 krooni). Madalama vaesuspiiri tõttu väheneks aga laste vaesus ligi 2 protsendipunkti. Seega oleks meetmete mõju muutuva vaesuspiiri korral ligi 6 protsendipunkti ehk kuni veerandi võrra väiksem kui konstantse vaesuspiiri korral.

3.2. Peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju

Esmalt simuleeritakse stsenaariumi, kus puuduvad kõik riiklikud peretoetused, vanemahüvitis ning tulumaksuvabastus laste arvu järgi. Samas arvutatakse uuesti toimetulekutoetus ning maksud. Simulatsiooni detailsed tulemused on esitatud Lisas 2.

Arvutustulemuste leidmise käiku illustreerib järgmine joonis. Seal on esitatud 2005. aasta kohta laste jaotus leibkonna ekvivalenttulude järgi enne (katkendlik joon) ja pärast simuleeritud toetusi (pidev joon).

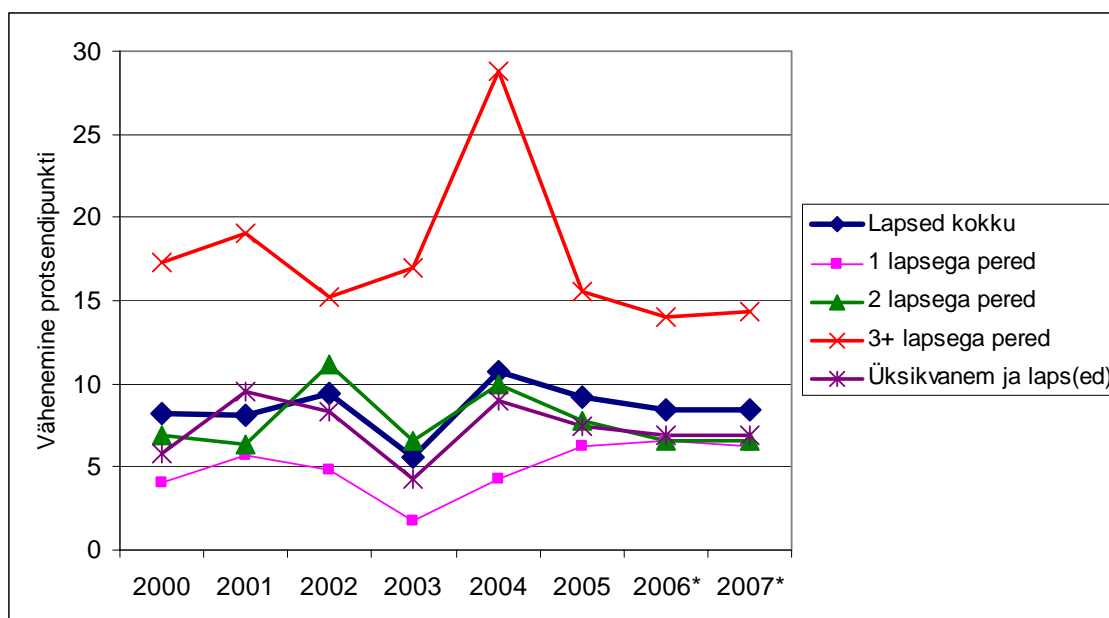

Joonis 3.1. Laste jaotuse leibkonna sissetulekute järgi enne ja pärast peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju 2005. aastal.

Suhteline vaesuspiir on mudeli kohaselt 2005. aastal 2655 krooni. Leibkonnad, kus ekvivalenttulu inimese kohta jääb alla selle piiri, loetakse vaesteks. Sellise definitsiooni kohaselt elas vaestes leibkondades 2005. aastal 18,9% kuni 15-aastastest lastest. Ilma toetusteta elanuks leibkondades, kelle ekvivalenttulu inimese kohta jääb alla 2655

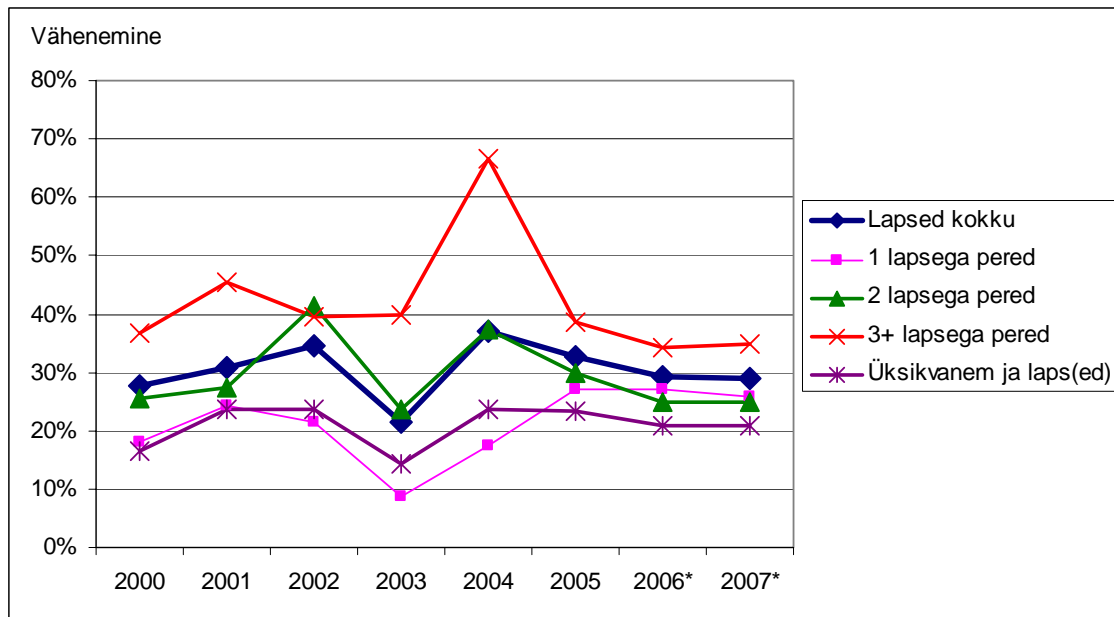
krooni, 28,1% lastest. Seega vähendasid lastega peredele suunatud toetused vaesuses elavate laste osakaalu 9,2 protsendipunkti ehk ligi kolmandiku. Meetmete simuleeritud kogumaksumus oli ca 2,2 miljardit krooni aastas. Seega läks keskmiselt üks protsendipunkt vaesuse vähenemist maksma ca 240 miljonit krooni aastas. Sarnaselt viiakse analüüs läbi kõikide aastate ja erinevate peretüüpide kohta ning erinevate tegelike või hüpoteetiliste poliitikameetmete kohta.

Suhtelise vaesuse mõõdupuu järgi on lastega peredele suunatud rahalised toetused vähendanud vaesuses olevate laste osakaalu 2000-2007 perioodil ligikaudu 8-10 protsendipunkti (joonis 3.2 kõige paksem joon). 2003. aasta torkab silma ka erandvaatlus 5,6 protsendipunkti. Üldiselt, mida suurem on laste arv peres, seda enam on peredele suunatud toetused toonud peresid vaesusest välja. Kõige suurem on mõju suurtele peredele (kolm ja enam last), kelle puhul on eri vahendid kokku vähendanud vaesust 15-18 protsendipunkti võrra. 2004. aastal koguni 29 protsendipunkti. Viimane on ilmselt seotud sellega, et 2004. aastal tõsteti kolme ja enama lapsega perede toetust. Üksikvanema pere suhteline vaesus on vähenenud eri aastatel 5-9 protsendipunkti vahel.

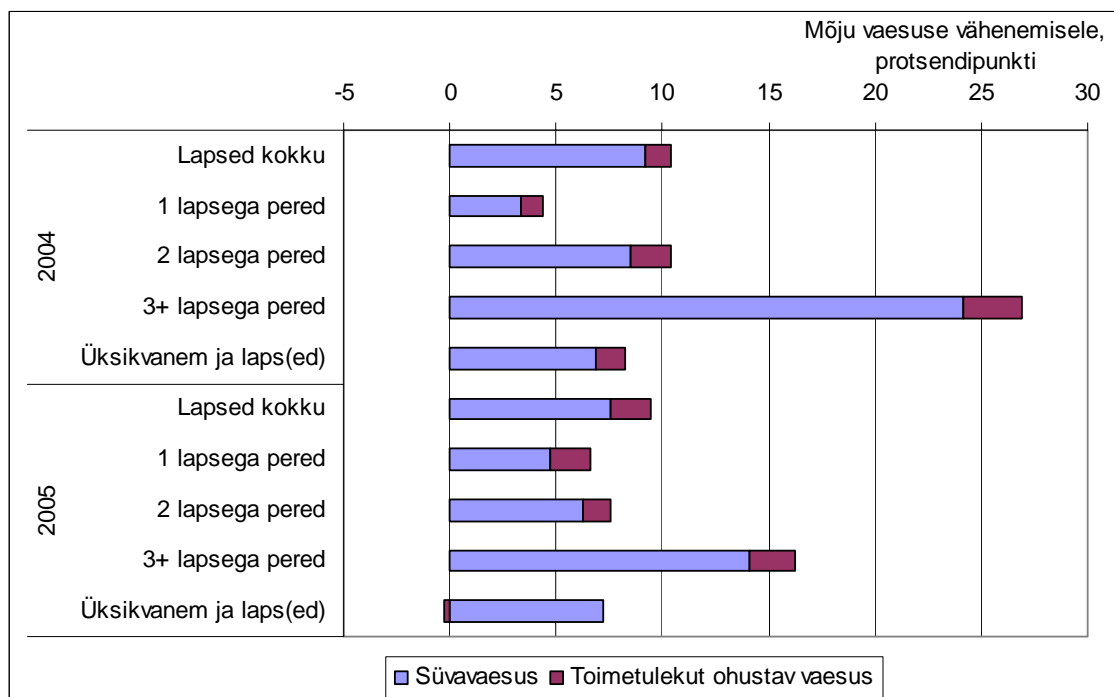
Joonis 3.2. Peredele suunatud rahaliste toetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele protsendipunktides.

Kui eelnev joonis tõi välja toetuste mõju vaesuse vähenemisele protsendipunktides, siis alljärgnev toob välja ka vähenemise laste arvus protsentuaalselt. Võime öelda, et peredele suunatud toetused on vähendanud vaesuses elavate laste arvu ligikaudu 30% võrra. Suurim on taas mõju paljulapselistele peredele, keskmiselt 40%, väikseim ühe lapsega peredes ja üksikvanemaga peredes – ligi 20%. Edaspidi esitame poliitikameetmete puhul üksnes mõju vaesuse vähenemisele protsendipunktides. Uuringu lõpus lisades esitatud tabelite abil saab soovi korral kergesti leida ka mõju protsentides.

Joonis 3.3. Peredele suunatud rahaliste toetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede arvu vähendamisele protsentides.

Absoluutse vaesuspiiri järgi on tulemus üldjoontes sarnane, mis suhtelise vaesuspiiri korral. Peredele suunatud toetused vähendasid süvavaesuses ning toimetulekut ohustavas vaesuses elavate laste osakaalu 2004. ja 2005. aastal kokku ligi kolmandiku ehk ca 10 protsendipunkti (nt 2005. aastal ligi 27%lt 17%ni). Mida enam on peredes lapsi, seda suurem on toetuste mõju vaesuse vähendamisele. Enamus mõjust on olnud süvavaesuse vähendamisel. Toimetulekut ohustava vaesuse vähendamisele on mõju väiksem, sest osalt liiguvad leibkonnad sinna kategooriasse süvavaesuse kategooriast.

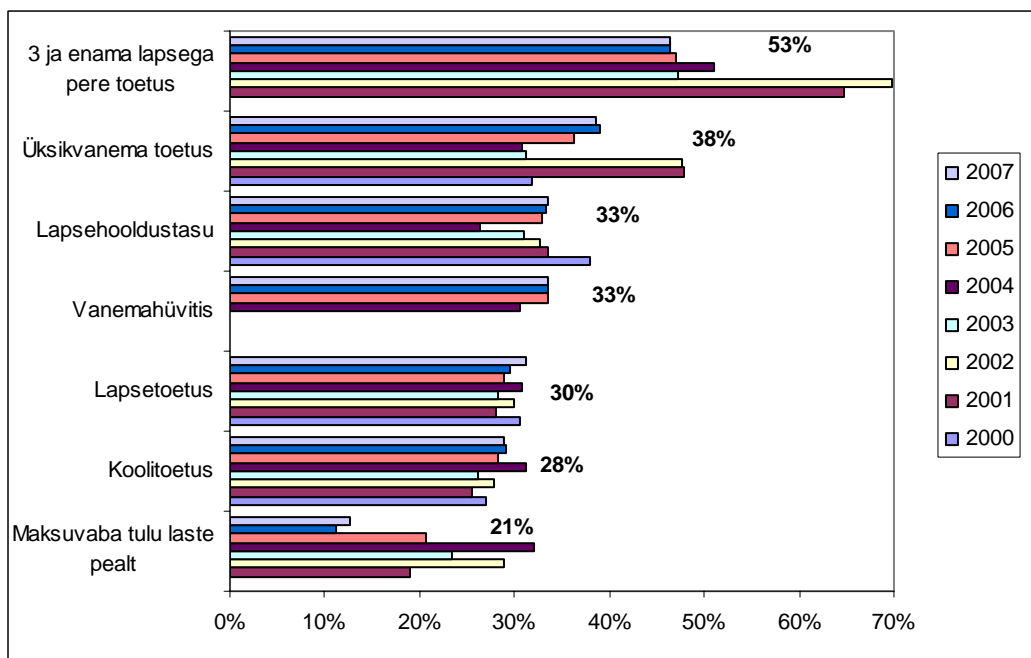

Joonis 3.4. Peredele suunatud rahaliste toetuste mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Eelnevas analüüsis muutus leibkonna toimetulekutoetuse summa vajaduse korral. Kuna toimetulekutoetuse simulatsioonid ei suuda väga täpselt jäljendada tegelikke registriandmeid, siis viisime kontrolliks läbi ka simulatsiooni, kus leibkondade toimetulekutoetust ei arvatatud üle, vaid hoiti leibkonna eelarve uuringus toodud väärtuste tasemel. Toimetulekutoetuse fikseerimine ei mõjuta aga lõpptulemust oluliselt (vt Lisa 2.2) – erinevused võrreldes simuleeritud toimetulekutoetusega jäävad enamasti mõne kümnendiku protsendipunkti piiridesse. Edaspidises analüüsis siiski kasutatakse toimetulekutoetuse simuleerimist, kompenseerimaks peredele suunatud muude toetuste vähenemist, kuna osade poliitikastenaariumide korral toimuvad olulised muutused perede sissetulekus, mis kindlasti mõjutavad potentsiaalse toimetulekutoetuse suurust.

Viimasena vaatame siin alapunktis, kuidas jaotub peredele suunatud rahaliste toetuste kogusumma vaeste ja mittevaeste leibkondade vahel (joonis 3.5). Vaeste käsitleme siinkohal niisuguseid leibkondi, kelle sissetulek on alla vaesuspiiri *enne* meie poolt vaadeldud peredele suunatud toetuste saamist. Mida suurem osakaal toetustest läheb neile leibkondadele, kes olid vaesed enne toetuste saamist, seda paremini on antud toetus olnud suunatud vaesematele. Et vaesuse definitsioon on siin subjektiivne, siis on olulisem mitte selle konkreetne väärtus, vaid selle võrdlus erinevatel aastatel või erinevate meetmete vahel.

Vaadeldud perioodil on kõige enam olnud vaestele leibkondadele suunatud kolme- ja enamalapseliste perede toetused (keskmiselt 53% summast läks vaestele peredele enne toetusi), eriti kõrge oli see osakaal varasematel aastatel. Suhteliselt enam on olnud vaesematele leibkondadele suunatud veel ka üksikvanema toetus. Järgnevad lapsehooldustasu ja vanemahüvitis. Käsitletud toetustest kõige vähem on vaestele leibkondadele suunatud täiendav maksuvaba tulu laste pealt, eriti peale selle laienemist teisele lapsele.

Joonis 3.5. Rahaliste toetuste osakaal, mis läheb peredele, kelle sissetulek on alla vaesuspiiri enne toetuste saamist, 2000-2007

(tulpade juures 2000-2007. aasta keskmine väärtused)

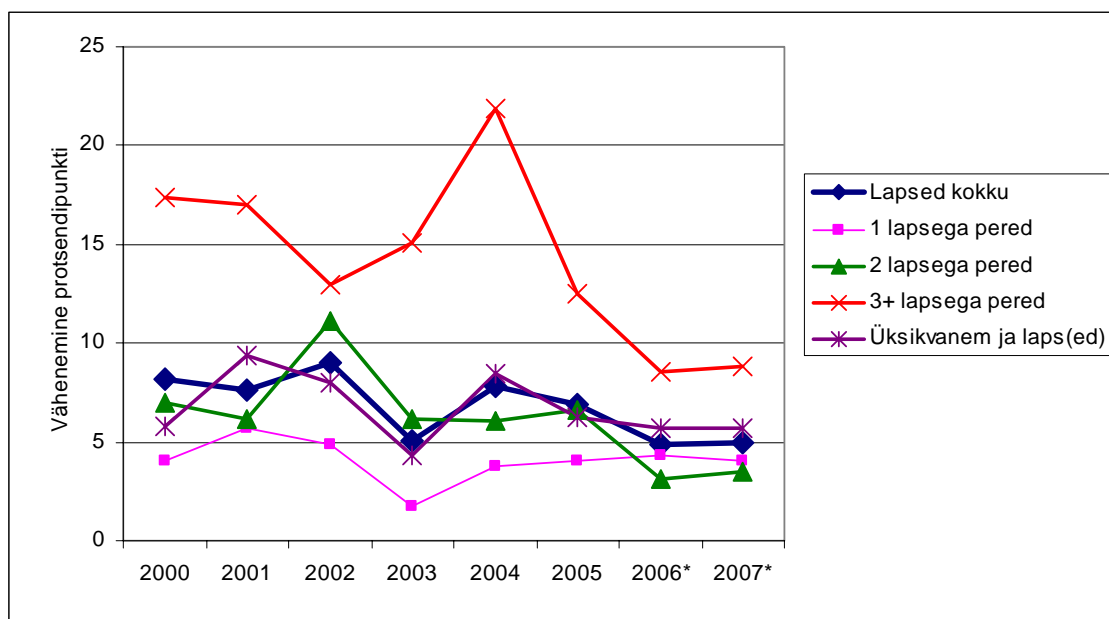
Märkus: 2006. ja 2007. aasta simulatsioonide eelduste kohta vt Lisa 1 ja alapunktid 2.1 ja 2.2.

3.3. Riiklike peretoetuste mõju

3.3.1. Riiklike peretoetuste kogumõju

Järgnevalt vaatleme üksnes riiklike peretoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi (lapsetoetused, lapsehooldustasud, suure pere toetused, koolitoetus), nende mõju koos ning eraldi. Samuti viime läbi simulatsioonid hüpoteetiliste poliitikameetmete jaoks. Simulatsiooni detailsed tulemused on esitatud Lisas 2.3.

Kuna riiklikud peretoetused moodustavad kõige suurema osa kõikidest meie poolt vaadeldud toetustest, siis ei ole võrreldes eelmise juhuga suuri erinevusi. Näeme, et mõjud on väiksemad, võrreldes eelmiste tulemustega, ning mõjuulatus on olnud ajas suhteliselt stabiilne.

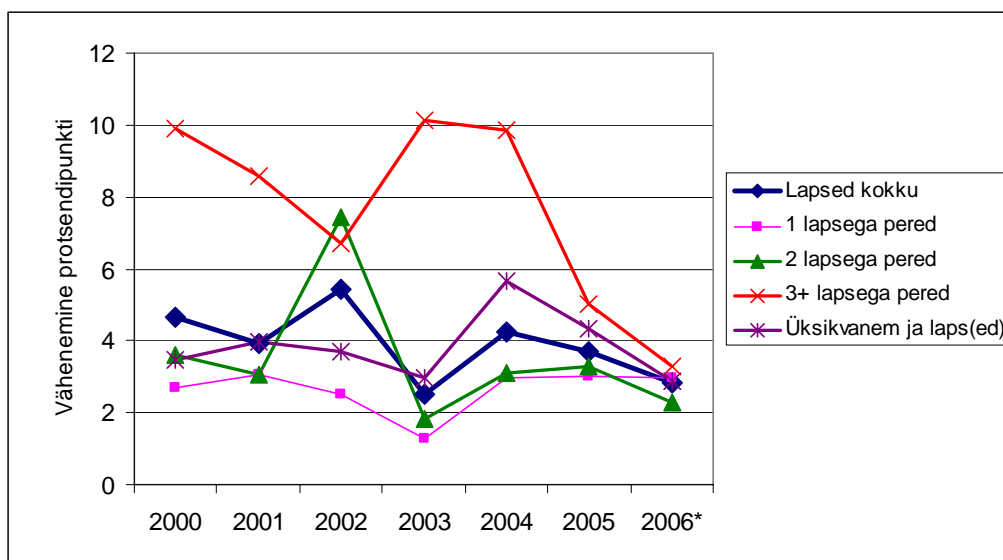
Joonis 3.6. Riiklike peretoetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja pere osakaalu vähendamisele.

Püüdmaks hinnata riiklike peretoetuste erinevate komponentide mõjusid, vaadeldakse eraldi lapsetoetust, lapsehooldustasu, kolme- ja enamalapselise pere toetust ning üksikvanema toetust.

3.3.2. Lapsetoetuse mõju

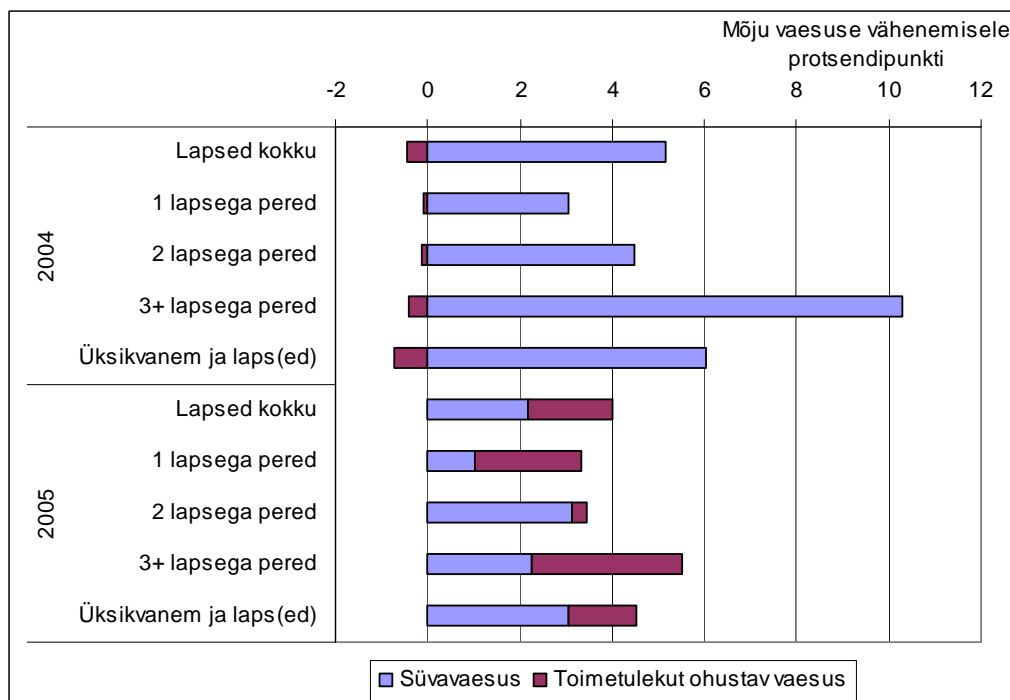
Järgnevalt hinnatakse esimesele, teisele ja järgnevale lapsele makstava lapsetoetuse mõju suhtelisele ja absoluutsele vaesusele (vt Lisa 2.4). Alguses leitakse simuleeritud lapsetoetuste mõju vaesuse leevendamisele kehtinud poliitika kohaselt. Siinkohal ei esitata praegu 2007. aasta prognoosi, kuna siis muutuvad lapsetoetused poole aasta pealt. Hiljem analüüsitakse võimalikke erinevaid poliitikastenaariumeid.

Lapsetoetused vähendavad (suhtelises) vaesuses olevate laste osakaalu vahemikus 3-5 protsendipunkti. Suurem on taas mõju kolme- ja enama lapsega peredele, ulatudes kuni 10 protsendipunkti. 2002. aasta järsk mõju tõus kahe lapsega peres on arvatavasti seotud teise lapse toetuse tõusuga samal aastal.

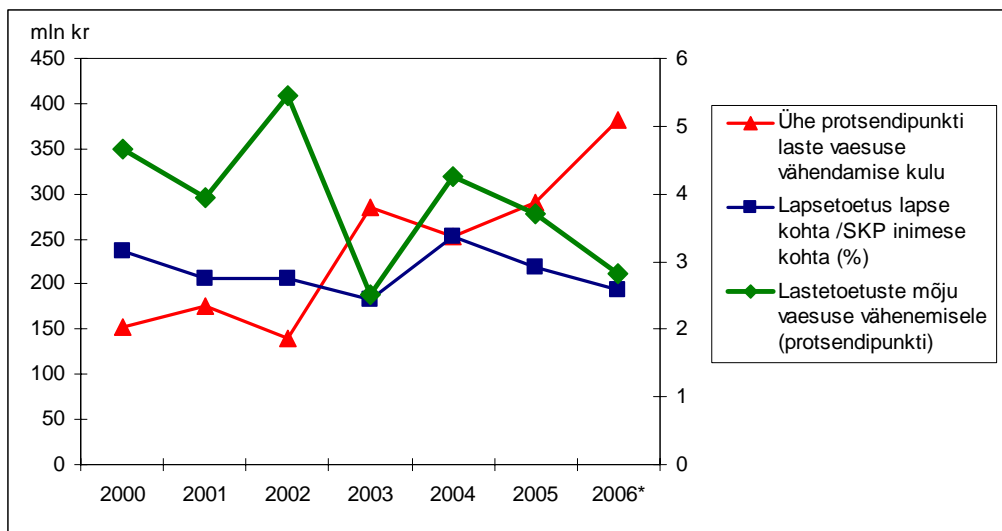
Joonis 3.7. Lapsetoetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Lapsetoetused on vähendanud süvavaesuse või toimetulekut ohustavas vaesuses laste osakaalu 4-5 protsendipunkti võrra 2004-2005. aastal. Suurem mõju on just kolmanda ja enama lapsega perede vaesuse vähendamisel. Negatiivsed väärtused toimetulekut ohustava vaesuse puhul 2004. aastal tähendavad seda, et toetuste tulemusena on rohkem leibkondi liikunud süvavaesusest välja toimetulekut ohustavasse vaesusesse, kui on liikunud omakorda toimetulekut ohustavast vaesusest välja kõrgemasse rühma.

Joonis 3.8. Lapsetoetuste mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

2003. aastal vähenes lastetoetuste mõju suhtelise vaesuse leevendamisele ning suurenes taas 2004. aastal. See dünaamika langeb üldiselt kokku kulutustega ühe lapsetoetuse saaja kohta (kui võrrelda seda suurusega SKP inimese kohta). 2000-2003 lastetoetuste suhteline väärtus langes, tõusis 2004 ning taas alanes sellest saadik. Nominaalselt on ühe protsendipunkti suhtelise vaesuse vähendamise kulud kasvanud kahekordseks, 150 miljonilt 350 miljonile, kuid realselt (% SKPst) on kulud jäänud suhteliselt stabiilseks – 2000. aastal 0,16%, 2006. aastal 0,19% SKPst. Kui lapsetoetusi ei oleks, oleksid väljamakstavad toimetulekutoetused pisut suuremad, suurusjärgus 70-90 miljonit eri aastatel (välja arvatud 2003. ja 2004. aasta), mistõttu täiendav kulu lastetoetuste lisandumisel on kokkuvõttes 10% väiksemas suurusjärgus.

Joonis 3.9. Lapsetoetuste suhteline suurus, mõju vaesuse vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.

Märkus: 2006 numbrid kasutavad lisaks PRAXISE prognoose SKP ja rahvastiku kohta.

Järgnevalt analüüsime võimalikke uusi poliitikastenaariume ja nende kulukust. Võtame aluseks 2007. aasta teisel poolaastal kehtima hakkava süsteemi, kus puuduvad suure pere toetused (välja arvatud seitsme ja enama lapsega pere toetus) ning alates kolmandast lapsest makstakse kuuekordset lapsetoetuse määra (900 krooni). Võrdleme seda juhuga, kui lisaks kahekordistatakse teisele lapsele makstavat toetust ja esimesele lapsele makstavat toetust. (Allpool, paljulapseliste perede toetuste puhul, võrdleme 2007. aastal kehtima hakkavat korda ka 2006. aastal kehtinud korraga). Nimetatud peretoetuste poliitikate mõju simuleeritakse perioodi 2006-2007 kohta. Seega muutuvad teised maksude ja toetuste reeglid vastavalt nendel aastatel kehtivale olukorrale. Kõige paremini jälgendab kehtima hakkavat süsteemi 2007. aasta kohta tehtud prognoos. Varasemate aastate puhul on muud leibkondade sissetulekud väiksemad (nt palgad), mistõttu on lapsetoetustel suurem mõju vaesuse leevendamisele.

Baasstsenaariumi (2007. aasta II poolaasta reeglite) kohaselt kuluks aastas ligi 1,8 miljardit krooni peretoetustele ning vaesuses elavate laste osakaal oleks ligi 19 protsenti. Lastetoetuste suurendamine alates teisest lapsest tooks kaasa kulude suurenemise 284 miljoni krooni võrra ning vaesus väheneks selle tulemusena eri aastatel alates 0,5 protsendipunktist 2007. aastal kuni 0,9 protsendipunktini 2006. aastal. Lastetoetuste täiendav tõstmine alates esimesest lapsest tooks kaasa täiendavad kulud 682 miljonit krooni (ehk 966 miljonit võrreldes baasstsenaariumiga). Selle tulemusena väheneks vaesuses elavate laste osakaal täiendavalt ligi 1,3 protsendipunkti 2007. aasta

prognoosi kohaselt. Lapsetoetuse tõustes väheneksid ka toimetulekutoetusele kuluvad summad (ligi 50 miljonit krooni). Lapsetoetuse tõstmine alates kolmandast lapsest 2000 kroonini kuus läheks võrreldes baasstsenaariumiga maksma veel ca 400 miljonit krooni ja see vähendaks vaeste laste osakaalu ligi 1,3 protsendipunkti, ehk ühe protsendipunkti vaesuse vähendamise kulud oleksid ligi 300 miljonit krooni. Sellega oleks see variant lapsetoetuste tõstmiste alternatiividest kõige kuluefektiivsem.

Tabel 3.1. Lapsetoetuse mõju suhtelise vaesuse näitajale eri toetuskeemide korral

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2006				2007			
	Sts. 2007	+2.st 2x	+1.st 2x	3.st 2000 kr	Sts. 2007	+2.st 2x	+1.st 2x	3.st 2000 kr
Peretoetuste summa (mln kr)	1789	2073	2755	2198	1790	2073	2755	2199
Muutus vrls baassts-ga		284	966	409		284	966	409
Muutus vrls eelmisega		284	682			284	682	
Vaeste laste osakaal	18.7%	17.8%	17.0%	16.1%	19.1%	18.6%	17.3%	17.8%
Muutus võrreldes baassts-ga		0.93%	1.73%	2.67%		0.45%	1.76%	1.29%
Muutus vrls eelmisega		0.93%	0.80%			0.45%	1.31%	
Täiendav kulu ühe protsendipunkti vaesuse vähendamisel (mln kr)								
Vrls baassts-ga		305	559	153		636	549	317
Vrls eelmisega		305	855			636	519	
Toimetulekutoetuse kulutuste muutus võrreldes baassts-ga		-11	-41	-16		-12	-47	-8

Stsenaariumid:

„Sts 2007” – 2007. aasta II poolaasta reeglid: puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel;

„+ 2.st 2x” – nagu eelmine, lisaks kahekordistatakse ka teise lapse toetus (st 4-kordne lapsetoetusemäär ehk 600 kr)

„+ 1.st 2x” – nagu eelmine, lisaks kahekordistatakse ka esimese lapse toetus (st 4-kordne lapsetoetusemäär ehk 600 kr)

„3.st 2000 kr” – nagu baasstsenaarium, kuid alates kolmandast lapsest lapsetoetus 2000 krooni kuus (900 krooni asemel).

Sama simulatsioon näitab, et täiendav esimese ja teise lapse toetuse kahekordistamine vähendanuks 2004-2005. aastal süvavaesust kokku ligi 3 protsendipunkti. Ühe protsendipunkti süvavaesuse vähenemine oleks 2005. aastal maksnud ca 161 miljonit krooni, kui oleks lisaks rakendatud toetuste tõstmist teisele lapsele ning ca 300 miljonit kui oleks tõstetud toetust täiendaval ka esimesest lapsest. Kõige kuluefektiivsem olnuks jällegi toetuse tõstmine alates kolmandast lapsest, ca 140 mln krooni 2005. aasta andmete järgi.

Tabel 3.2. Lapsetoetuse mõju süvavaesuse näitajale eri poliitikaskaemide korral

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2004				2005			
	Sts. 2007	+2.st 2x	+1.st 2x	3.st 2000 kr	Sts. 2007	+2.st 2x	+1.st 2x	3.st 2000 kr
Peretoetuste summa (mln kr)	1777	2063	2745	2183	1801	2085	2767	2210
Muutus vrls baassts-ga		286	969	406		284	966	409
Muutus vrls eelmisega		286	682			284	682	
Süvavaesuses laste osakaal	12.2%	10.9%	9.2%	10.1%	11.1%	9.3%	8.1%	8.1%
Muutus vrls baassts-ga		1.29%	3.04%	2.16%		1.76%	2.91%	2.93%
Muutus vrls eelmisega		1.29%	1.75%			1.76%	1.15%	
Täiendav kulu ühe protsendipunkti süvavaesuse vähendamisel (mln kr)*								
Muutus vrls baassts-ga		222	318	188		161	332	140
Muutus vrls eelmisega		222	389			161	595	

Märkused:

a) Stsenaariumid: vt eelmine tabel

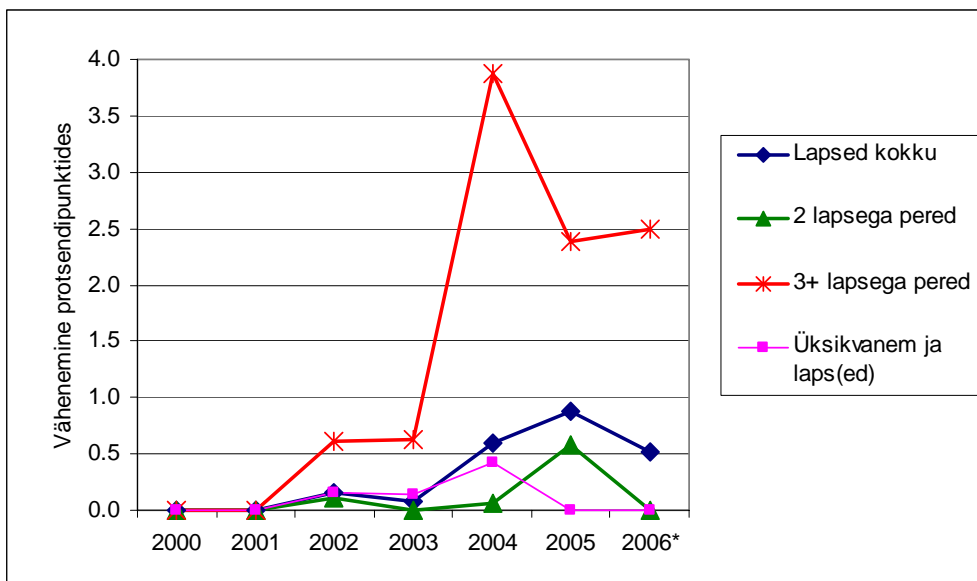
b) Süvavaesuse piirideks on 2004. aastal 1469 krooni ja 2005. aastal 1550 krooni leibkonna tarbimisühiku kohta.

c) kui arvestada toimetulekutoetuse vähenemist, siis on meetmete täiendav kulu ühe protsendipunkti süvavaesuse vähenemisel pisut madalam. Nt 2005. aastal võrreldes baasstsenaariumiga vastavalt 155, 317 ja 138 miljonit krooni.

Seega võib öelda, et 2007. aasta andmete põhjal läheks ühe protsendipunkti laste vaesuse vähendamine esimese ja teise lapse toetuse kahekordistamise läbi maksma ligi 600 miljonit. Alates kolmandast lapsest toetuse suurendamine 2000 kroonini (suurendamine ligikaudu 2,2 korda) oleks ligi poole kulutõhusam meede, ca 300 mln krooni ühe protsendipunkti vaesuse vähendamine. Antud numbreid kasutame ka hiljem, võrdlemaks tulemusi teiste võimalike poliitikameetmetega laste vaesuse vähendamisel (nt vanemahüvitise tõus või täiendava tulumaksuvabastuse tõus).

3.3.3. Kolme- ja enama lapsega perede toetuste mõju

Kolme- ja enama lapsega peredele suunatud spetsiaalsed kvartaalsed toetused, lühidalt suure pere toetused, vähendasid suhtelist vaesust vastavate perede hulgas kõige enam 2004. aastal – ligi 4 protsendipunkti (vt Lisa 2.5 ja järgnevad joonised). Nimetatud aastal laienesid paljulapseliste perede kvartaalsed toetused ka kolmelapselistele peredele. Absoluutse vaesuse puhul näeme, et 2004. aastal toimus küll süvavaesuses laste osakaalu vähenemine tänu toetustele, kuid toetused viisid pered üksnes toimetulekut ohustava vaesuse klassi. Alles 2005. aastal, kui toimus järjekordne suurte perede toetuste tõstmine, tõstsid toetused osad pered välja ka toimetulekut ohustava vaesuse klassist. Võrreldes lapsetoetustega (eelmine alapunkt), on mõjude suurus palju väiksem, kuid ka kulutatavad summad on kordades väiksemad.

Joonis 3.10. Suure pere toetuste mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

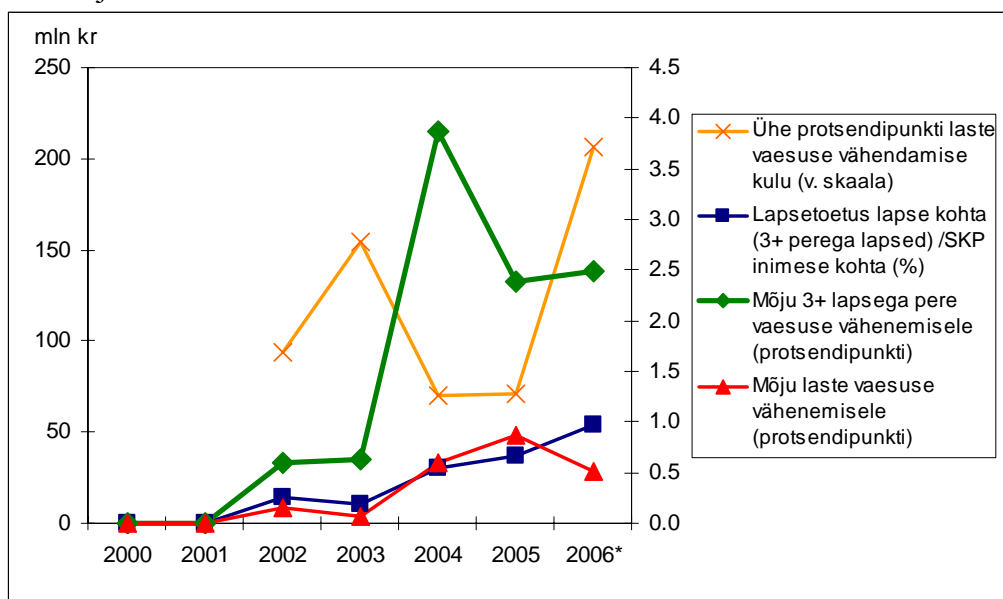
Märkus: Mõju kahelapselistele peredele on võimalik tingituna erinevusest lapse definitsioonis peretoetuste seaduses (kuni 16 või 19 kui õpib) ja vaesuse arvutamisel (kuni 15).

Joonis 3.11. Suure pere toetuste mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Aastate jooksul on suure pere toetused kasvanud nii absoluutselt kui ka ühe lapse kohta 3 ja enama lapsega peres võrreldes SKP inimese kohta kasvuga. Samaaegselt on kasvanud mõju suure perega laste vaesuse vähendamisele ja seega ka laste vaesuse vähendamisele üldiselt. Suurtele peredele suunatud toetused on olnud kuluefektiivsemad laste vaesuse vähendamisel kui eelmises punktis analüüsitud lapsetoetused. Ühe

protsendipunkti laste suhtelise vaesuse vähendamine on eri aastatel maksnud ligi 100-200 miljonit krooni.

Joonis 3.12. Suure pere toetuse suhteline suurus, mõju vaesuse vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.

Märkus: 2006 numbrid kasutavad lisaks PRAXISE prognoose SKP ja rahvastiku kohta.

2007. aasta keskpaigast leiab aset oluline muutus kolme- ja enamalapselise pere toetuste maksmisel. Kvartaalsetest suure pere toetustest loobutakse ning selle asemel tõstetakse kuist lapsetoetust. Järgnevalt võrdleme omavahel 2006. aastal veel kehtinud kvartaalset toetust ning 2007. aastast kehtima hakkavat täiendavat lapsetoetuste skeemi (alates kolmandast lapsest toetuse tõus). Baasstsenaariumiks võetakse mõlema skeemi puudumise ning vaatame seejärel kumb alternatiividest toob kaasa suurema laste vaesuse vähenemise ühe rahaühiku kohta. Tulemused on esitatud järgmistes tabelites.

Tabelis 3.3. on esitatud poliitikastsenaariumide mõju kolme aasta kohta. Simulatsioonide kohaselt on kuine toetus ligikaudu kaks korda kulukam (223 mln vs 105 mln) kui kvartaalne toetus, võrreldes vastavat tüüpi toetuste puudumisega. Samas on kuise toetuse korral ka vaesuse vähenemine suurem. Kui 2005. aasta andmete kohaselt oleks veel kuised toetused pisut kallimad vaesuse vähendamisel, siis 2006. ja 2007. aasta prognoosid näitavad, et kuised toetused on odavamad. Vaesuse vähendamine ühe protsendipunkti võrra maksab ca 100 mln krooni. Kuna kuise skeemi puhul väheneb lisaks mõnevõrra ka toimetulekutoetuse maksmine (suurusjärgus 20 miljonit krooni), siis meetme kuluefektiivsus on veelgi suurem. Ka süvavaesus olevate laste osakaalu vähendab kuine skeem enam ja kallimalt, kuid kokkuvõttes on kulu ühe protsendipunkti vaesuse vähendamise kohta väiksem kui kvartaalsetel toetustel.

Tabel 3.3. Kolme ja enama lapse toetuse mõju suhtelisele vaesusele eri toetusskeemide korral

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2005			2006			2007		
	Pole	Kvart	Kuu	Pole	Kvart	Kuu	Pole	Kvart	Kuu
Summa (mln kr)	1578	1684	1801	1566	1672	1789	1567	1672	1790
Muutus võrreldes puudumisega		105	223		106	223		105	223
Vaeste laste osakaal	19.8%	18.3%	17.9%	20.9%	20.4%	18.7%	21.1%	20.9%	19.1%
Muutus võrreldes puudumisega		1.47%	1.81%		0.51%	2.17%		0.24%	2.00%
Täiendav kulu ühe protsendipunkti vaesuse vähendamisel (mln kr)		72	123		207	103		441	112
Toimetulekutoetuse kulutuste vähenemine		0	13		0	12		3	19

Märkus:

Stsenaariumid:

„Pole” – puuduvad eraldi toetused kolme- ja enamalapselistele peredele (üksnes lapsetoetused ja seitsme- ja enamalapselise pere toetus), lapsetoetuste suurus on 300 krooni lapse kohta kuus, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel;

„Kvart” – lisaks lapsetoetustele on kvartaalsed suure pere toetused, kolmelapselistele peredele 300 krooni kvartalis lapse kohta, nelja- ja enamalapselistele peredele 450 krooni lapse kohta kvartalis, toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvestata sissetuleku hulka suure pere toetusi; (2006. aasta reeglid);

„Kuu” – puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel; (2007. aasta II poolaasta reeglid)

Tabel 3.4. Kolme ja enama lapse toetuse mõju süvavaesuse näitajale eri poliitikaskaemide korral

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2004			2005		
	Pole	Kvart	Kuu	Pole	Kvart	Kuu
Peretoetuste summa (mln kr)	1555	1659	1777	1578	1684	1801
Muutus võrreldes puudumisega		104	222		105	223
Süvavaesuses laste osakaal	13.9%	13.4%	12.2%	11.7%	11.5%	11.1%
Muutus võrreldes puudumisega		0.46%	1.67%		0.21%	0.64%
Täiendav kulu ühe protsendipunkti süvavaesuse vähendamisel (mln kr)*		229	133		495	350

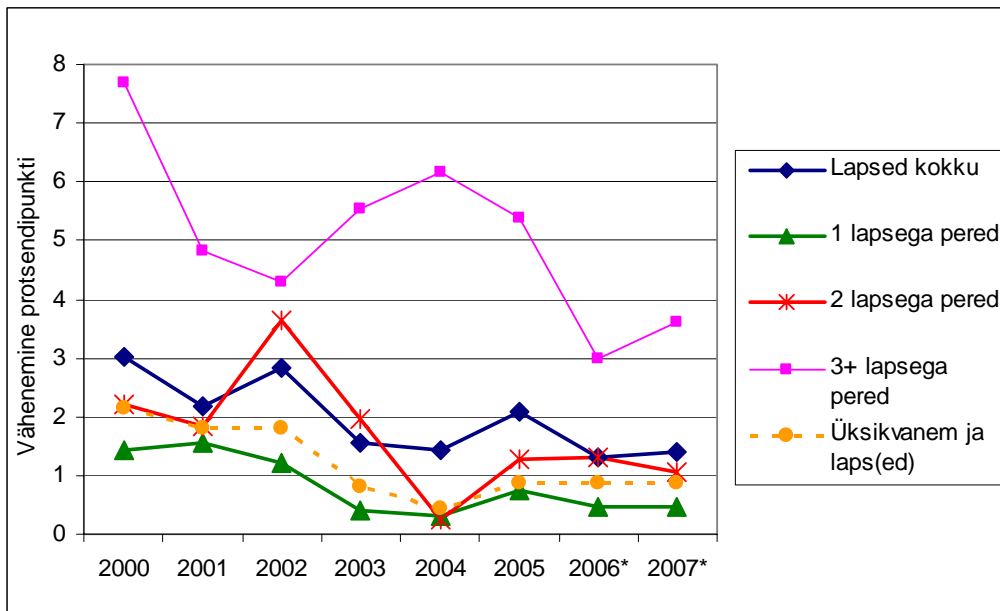
Märkus: Süvavaesuse piirideks on 2004. aastal 1469 krooni ja 2005. aastal 1550 krooni leibkonna tarbimistühiku kohta.

Stsenaariumid: vt eelmine tabel

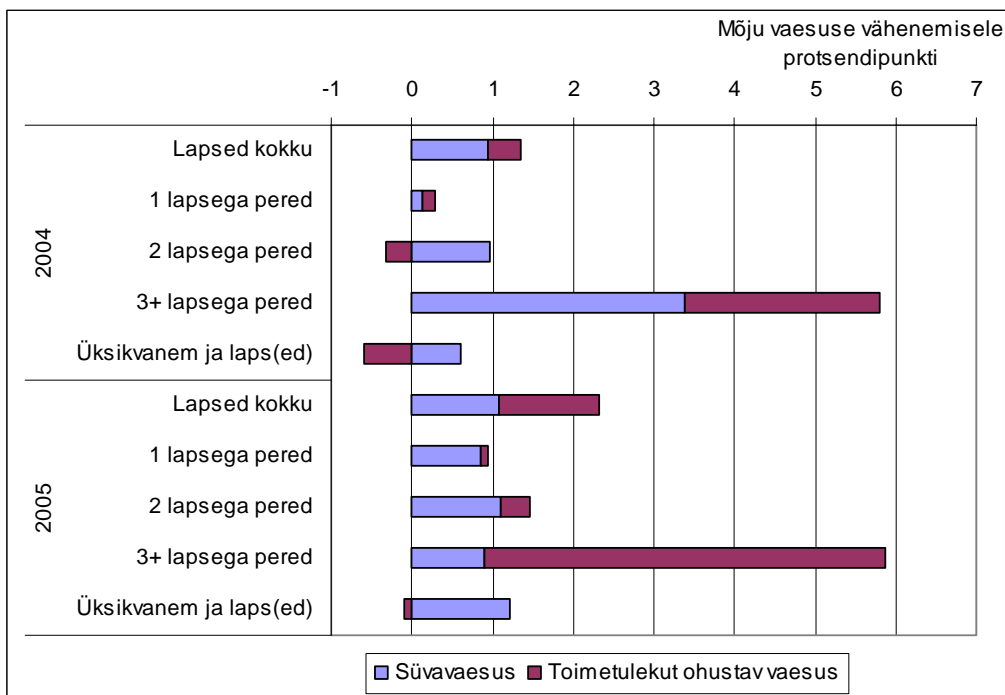
* - kui arvestada toimetulekutoetuse vähenemist, siis on kuiste toetustena makstavate meetmete täiendav kulu ühe protsendipunkti süvavaesuse vähenemisel pisut madalam: vastavalt 116 ja 329.

3.3.4. Lapsehooldustasu mõju

Järgmisena analüüsime lapsehooldustasu mõju laste vaesusele (vt Lisa 2.6). Simulatsioonid näitavad, et ajas on lapsehooldustasu mõju olnud vähenev, sest toetuste suurus on olnud pikka aega muutumatu ning tema reaalkväärtus (% SKP inimese kohta) on alanenud pea kaks korda alates 2000. aastast. Mõju on seda suurem, mida enam on peres lapsi. Lapsehooldustasu on vähendanud suhtelises vaesuses olevate 3- ja enamalapseliste perede osakaalu 3-6 protsendipunkti vahel viimastel aastatel. Samasugune on ka mõju absoluutse vaesuse vähendamisele.

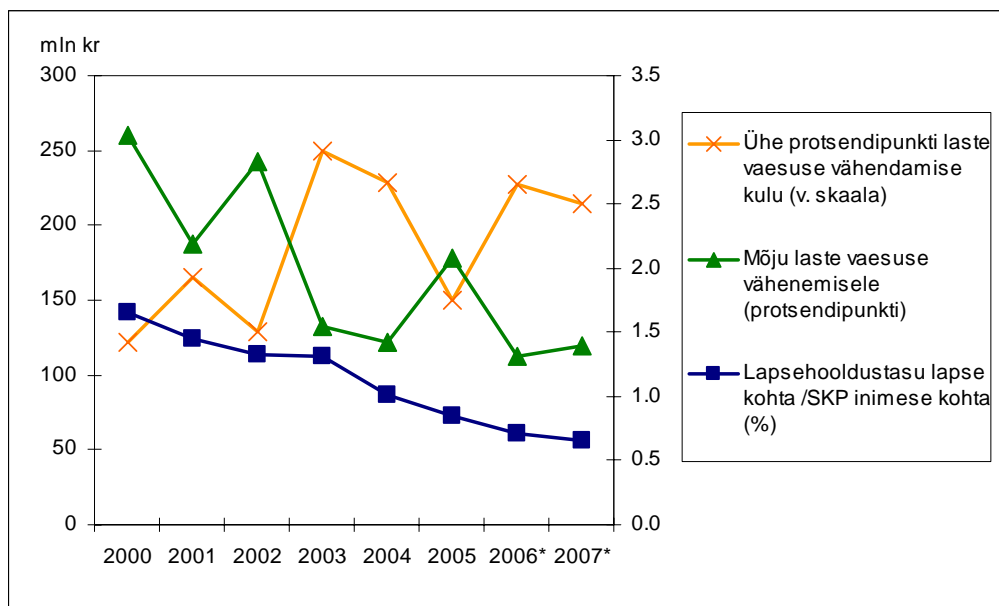

Joonis 3.13. Lapsehooldustasu mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Joonis 3.14. Lapsehooldustasu mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Lapsehooldustasu kulukus vaesuses olevate laste osakaalu vähendamisel ühe protsendipunkti võrra on samas suurusjärgus eelpool toodud toetuste kulukusega, varieerudes 150-250 mln krooni vahel. See on odavam kui üldised lapsetoetused ning sarnane toetustega suurtele peredele.

Joonis 3.15. Lapsehooldustasu suhteline suurus, mõju vaesuses vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.

Järgnevalt vaatleme lapsehooldustasu kuni kolme-aastastele lastele tõstmise (2000 kroonini) mõju. Niisugune meede läheks täiendavalt maksma üle 500 miljoni krooni. See summa on ilmselt pisut ülehinnatud, sest see ei arvesta vanemahüvitise pikendamise mõju, mis leidis aset 2006. aastal. See meede vähendaks vaesust täiendavalt veidi üle ühe protsendipunkti ehk 2007. aasta andmete kohaselt maksaks ühe protsendipunkti võrra vaesuse vähendamine ligikaudu 500 miljonit krooni. Seega on see meede ebaefektiivsem, kui näiteks kolmandast lapsest lapsetoetuse tõstmine 2000 kroonini (vt osa 3.3.2).

Tabel 3.5. Lapsehooldustasu tõstmise mõju 2000 kroonini kuni 3-aastastele lastele

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2005		2006		2007	
	Sts. 2007	2000 kr kuni 3.a	Sts. 2007	2000 kr kuni 3.a	Sts. 2007	2000 kr kuni 3.a
Peretoetuste summa (mln kr)	1801	2327	1789	2325	1790	2326
Muutus		536		536		536
Vaeste laste osakaal	17.9%	16.5%	18.7%	17.6%	19.1%	18.0%
Muutus		1.49%		1.10%		1.07%
Täiendav kulu ühe protsendipunkti vaesuse vähendamisel (mln kr)		360		486		502
Toimetulekutoetuse kulutuste muutus		-10		-11		-16

Stsenaariumid:

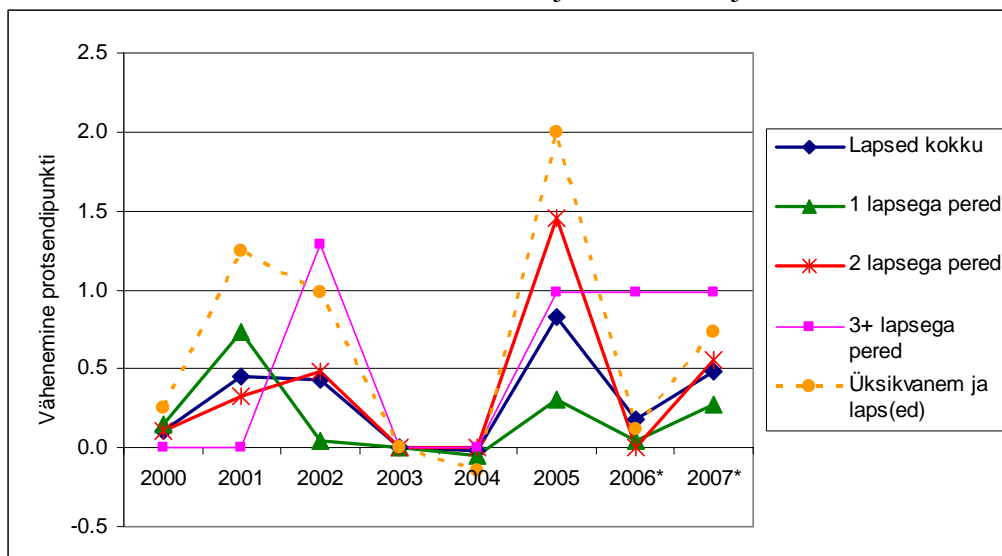
„Sts 2007” – 2007. aasta II poolaasta reeglid: puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel;

„2000 kr kuni 3. aastasele lapsele” – nagu baasstsenaarium, kuid lapsehooldustasu kuni kolmeaastasele lapsele on 2000 krooni kuus (600 krooni asemel).

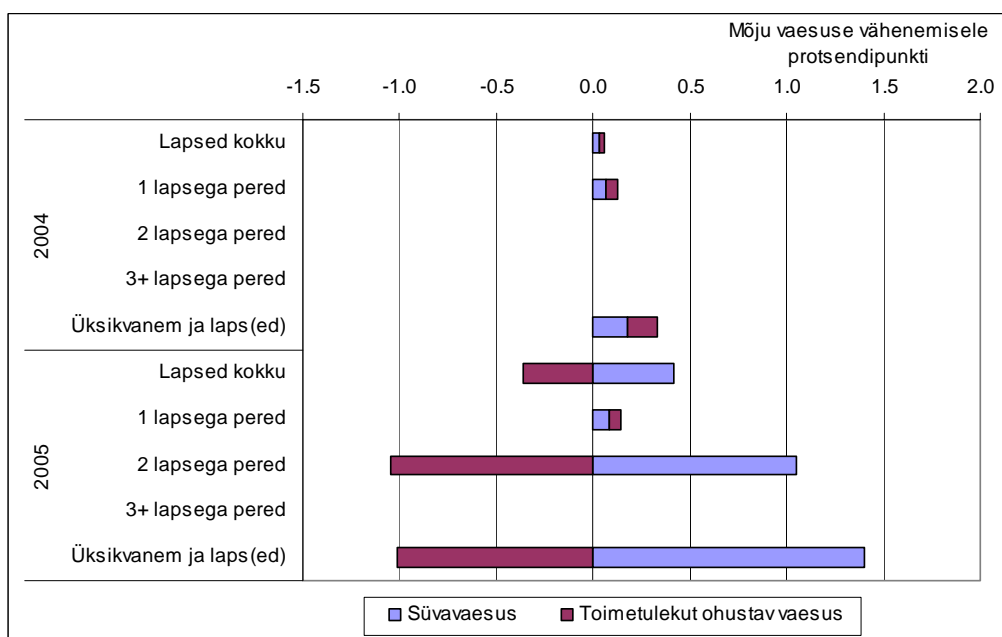
3.3.5. Üksikvanema toetuse mõju

Järgmisena vaatame üksikvanema toetuse mõju laste vaesusele (vt Lisa 2.7 ning järgnevad joonised). Üksikvanema toetuse saajad on võetud otse Leibkonna Eelarve Uuringu andmetest, sest seda pole võimalik muul viisil määratleda. Kuna LEUs on üksikvanema toetuste kogusumma alahinnatud kuni 45% vaatlusalusel perioodil, siis ilmselt alahindab ka alljärgnev analüüs üksikvanema toetuse võimalikku mõju.

Oodatult on vaadeldud peretüüpidest kõige suurem mõju üksikvanemaga pere puhul, ulatudes kuni kahe protsendipunkti 2005. aastal. Samas on varieeruvus väga suur, mistõttu kaugeleulatavaid järeldusi selle vähese valimi põhjal teha ei saa. Meetme kulud vaesuse leevendamisel varieeruvad 100 miljonist 500 miljonini.

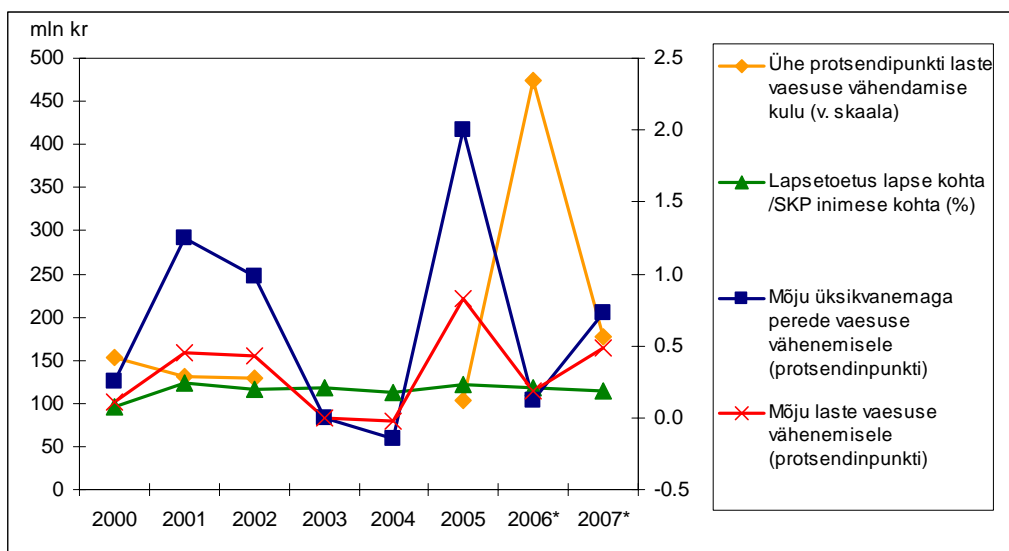

Joonis 3.16. Üksikvanema toetuse mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Joonis 3.17. Üksikvanema toetuse mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Joonis 3.18. Üksikvanema toetuse suhteline suurus, mõju vaesuses vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamise kohta.

Üksikvanema toetuse tõstmine kaks korda vähendab küll vaesus elavate laste osakaalu, kuid hinnangute suurus sõltub väga palju leibkondade teistest sissetulekutest ning muudest poliitikareeglitest, mistõttu ei saa välja pakkuda usaldusväärset arvamust meetme kulutõhususe kohta. Samas eelnevast on teada, et üksikvanema toetus

Tabel 3.6. Üksikvanema toetuse mõju laste vaesuse vähendamisele

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2005		2006		2007	
	Sts 2007	+2x üksikv. toetus	Sts 2007	+2x üksikv. toetus	Sts 2007	+2x üksikv. toetus
Üksikvanema toetuse summa (mln kr)	87	173	87	173	87	173
Muutus võrreldes puudumisega		87		87		87
Vaeste laste osakaal	17.9%	17.9%	18.7%	18.3%	19.1%	19.1%
Muutus võrreldes puudumisega		0.04%		0.38%		0.00%
Täiendav kulu ühe protsendi vaesuse vähendamisel (mln kr)		2477		227		Lõpmatus
Toimetulekutoetuse kulutuste vähenemine		7		6		8

Märkused:

„Sts 2007” – 2007. aasta II poolaasta reeglid: puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel.

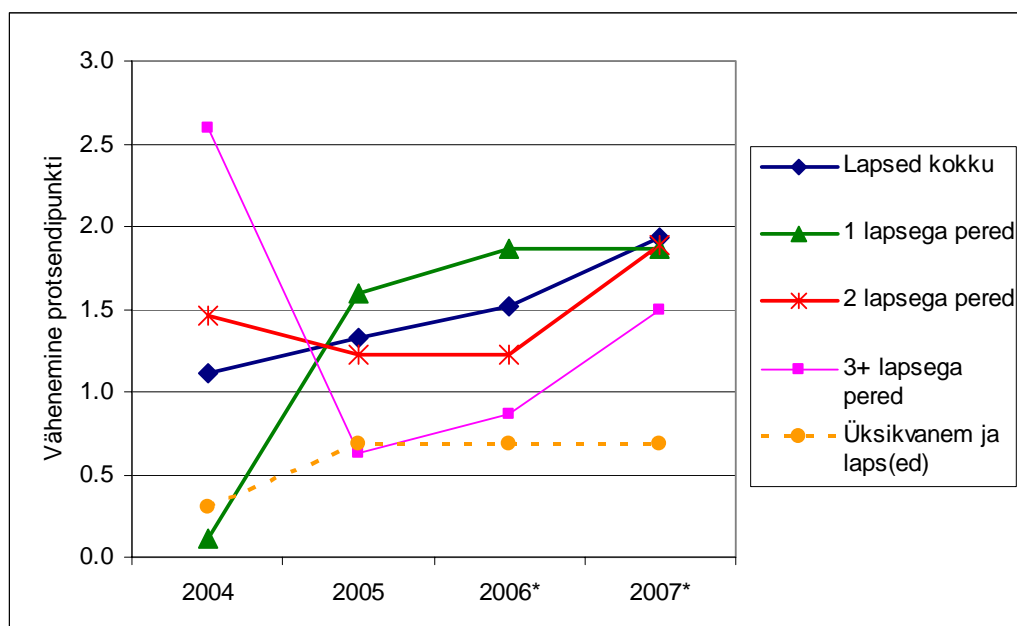
Vaesuspiir on mõõdetud suhtelise vaesuse järgi.

3.4. Vanemahüvitise mõju

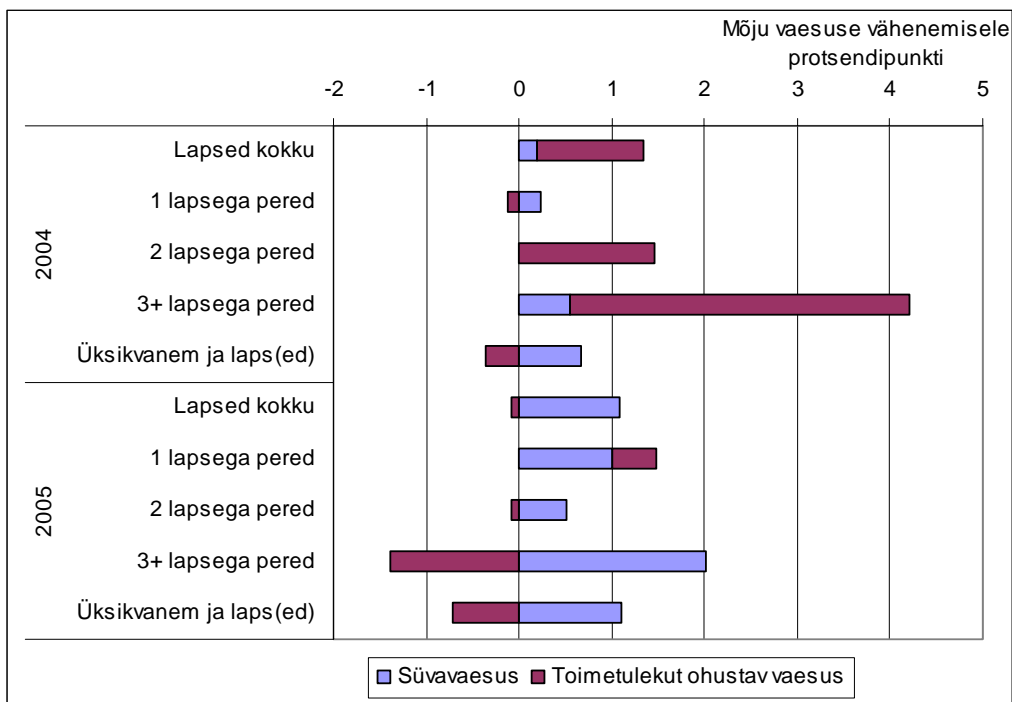
Järgnevalt vaatame vanemahüvitise mõju vaesusele. Leibkondade poolt saadud vanemahüvitis on taas võetud otse uuringu lähteandmetest, sest puudub piisav info, et selle suurust simuleerida. Seega saame üksnes analüüsida vanemahüvitise puudumise või selle mitmekordistamise mõju. Vanemahüvitise mõju tõlgendamisel tuleb arvestada, et kui vanemahüvitist ei oleks, siis makstaks edasi lapsehooldustasu ühe aastasele lapsele. Lisaks on oluline märkida, et prognooside juures ei ole veel arvestatud vanemahüvitise pikenemist 2006. ja 2007. aastal (kuna puuduvad andmed varasemate töiste tulude kohta), mistõttu 2005. aasta andmete ekstrapoleerimine tulevikuks ilmselt alahindab nii vanemahüvitise mõju kui ka kulusid neil aastatel.

Simulatsioon näitab, et vanemahüvitis on vähendanud vaeste laste osakaalu (suhtelise vaesuse kriteeriumi järgi) ca 1,1-1,3 protsendipunkti 2004. ja 2005. aastal ja selle mõju prognoosi kohaselt suureneb edaspidi, kuna vanemahüvitis on seotud palga kasvuga, mis on kiirem kui näiteks teiste toetuste kasvutempo.

Analüüs näitab, et vanemahüvitis ei ole samas kaasa toonud ebavõrdsuse muutust Gini koefitsiendi järgi või rikaste-vaeste sissetulekute võrdluses. Analoogselt vähendab vanemahüvitis süvavaesuses või toimetulekut ohustavas vaesuses olevate laste arvu ca 1 protsendipunkti võrra. Väiksem näib olevat vanemahüvitise mõju üksikvanemaga peredes. Kui üldiselt lastega peredes väheneb vaesus vanemahüvitise tulemusena pisut üle 1 protsendipunkti, siis üksikvanemaga peredes alla selle.

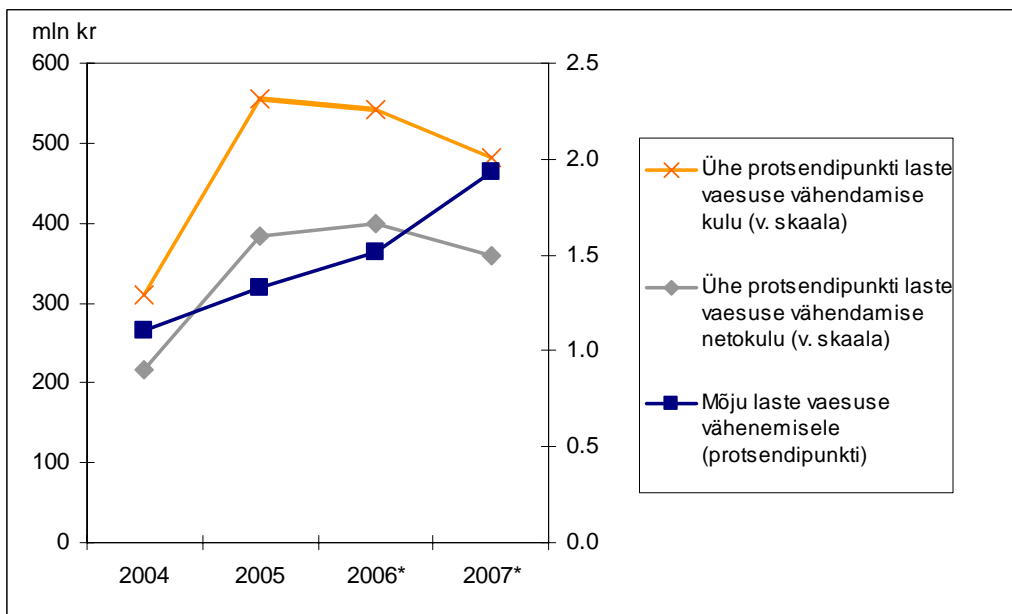

Joonis 3.19. Vanemahüvitise mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Joonis 3.20. Vanemahüvitise mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Võrreldes peretoetustega on vanemahüvitis suhteliselt kulukas meede. Ühe protsendipunkti laste vaesuse vähenemine läheb maksma kuni 500 miljonit krooni. Kui arvestada aga seda, et osa tulumaksust saadakse tagasi riigieelarvesse ning samuti et väheneb lapsehooldustasude summa, siis on kulud väiksemad (alljärgneval joonisel tähistatud terminiga "netokulu"), ligi 350 miljonit krooni.

Joonis 3.21. Vanemahüvitise mõju vaesuses vähendamisele ning kulu vaesuse vähendamisel.

Järgnevalt simuleerime vanemahüvitise suurendamise mõju. Selleks võrdleme, mis juhtub kui kahekordistada vanemahüvitist alates teisest lapsest või kolmandast lapsest. Baasstsenaariumina kasutame olukorda, kus vanemahüvitise suurus on võrdne LEU andmetes tooduga. Simulatsioon näitab, et vanemahüvitise tõstmine kahekordseks alates kolmandast lapsest vähendab suhtelist laste vaesust täiendavalt suurusjärgus pool protsendipunkti ja maksaks 100 miljonit krooni. Seevastu tõstmine juba alates teisest lapsest tooks kaasa lisakulud ligi 250 miljonit krooni (ehk 350 mln krooni võrreldes praeguse olukorraga), kuid mõju laste vaesuse leevendamisele oleks samuti täiendavalt üksnes pool protsendipunkti (ehk kokku ca 1 protsendipunkt). Seetõttu läheks ühe protsendipunkti võrra laste vaesuse leevendamine maksma alla 200 miljoni krooni, kui kahekordistada hüvitist kolmandast lapsest, ning üle 300 miljoni krooni, kui kahekordistada hüvitist alates teisest lapsest. Kui lisaks arvestada, et osa vanemahüvitise summast makstakse inimeste poolt tulumaksuna tagasi, siis on kulu ühe protsendipunkti vaesuse vähendamisel riigi jaoks ligi 14% väiksem kolmanda lapse eest vanemahüvitise kahekordistamisel ning ligi 19% väiksem teise lapse eest vanemahüvitise kahekordistamisel.

Võrreldes lapsetoetuste tõstmisega alates teisest või esimesest lapsest (tabel 3.1 eespool) näib vanemahüvitise kolmekordistamine kolmandast lapsest kuluefektiivsem kui näiteks lapsetoetuse kahekordistamine alates esimesest lapsest.

Tabel 3.7. Vanemahüvitise mõju laste vaesuse vähendamisele

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2005			2006			2007		
	Sts. 2007	+3.st 2x	+2.st 2x	Sts. 2007	+3.st 2x	+2.st 2x	Sts. 2007	+3.st 2x	+2.st 2x
Vanemahüvitise summa kokku (mln kr)	740	818	1011	820	906	1120	931	1029	1273
Muutus vanemahüvitise summas									
(1) võrreldes baasiga		78	272		86	301		98	342
(2) võrreldes eelmise alternatiiviga		78	194		86	215		98	244
Vaeste laste osakaal	17.9%	17.2%	16.7%	18.7%	18.2%	17.7%	19.1%	18.6%	18.0%
Muutus vaeste laste osakaalus									
(1) võrreldes baasiga		0.77%	1.30%		0.52%	1.05%		0.52%	1.05%
(2) võrreldes eelmise alternatiiviga		0.77%	0.53%		0.52%	0.53%		0.52%	0.52%
Täiendav kulu ühe protsendi vaesuse vähendamisel (mln kr)									
(1) võrreldes puudumisega		101	210		165	287		187	326
(2) võrreldes eelmise alternatiiviga		101	369		165	409		187	465

Märkused:

„Sts 2007” – 2007. aasta II poolaasta reeglid: puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel.

Vaesuspiir on mõõdetud suhtelise vaesuse järgi. Vanemahüvitise summa tõus ei mõjutanud toimetulekutoetuse summat, kuna ükski vanemahüvitist saav leibkond ei saanud samaaegselt toimetulekutoetust.

Vanemahüvitise summa on brutosumma (sisaldab tulumaksu).

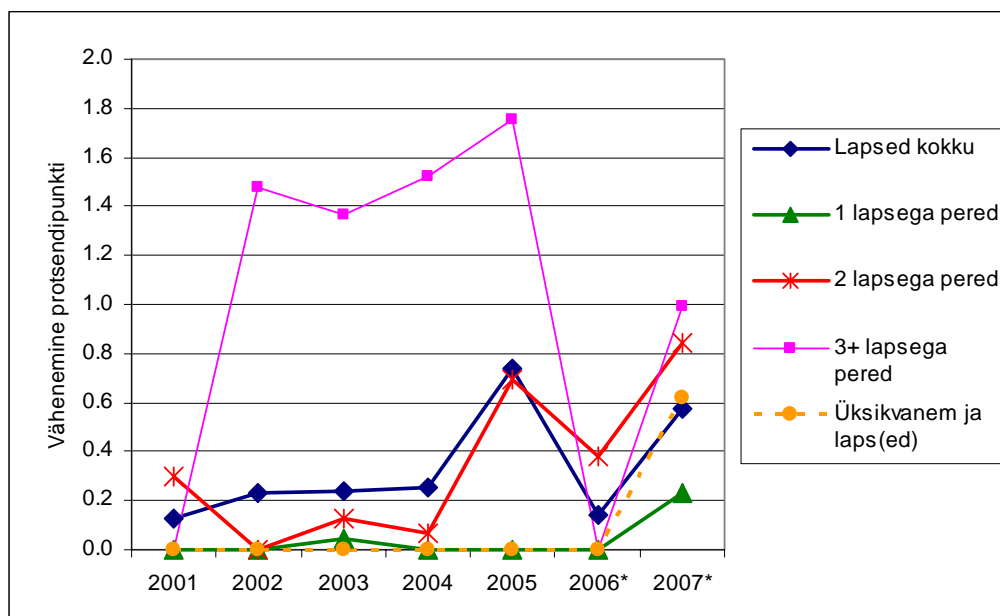
3.5. Täiendava maksuvaba tulu mõju laste arvu järgi

Täiendav tulumaksuvabastus alates kolmandast lapsest hakkas kehtima 2001. aastast ning alates teisest lapsest alates 2006. aastast (vt tabel 3.8). Ehkki realselt saavad leibkonnad tulumaksuvabastuse pealt raha tagasi alles järgneval aastal, on analüüsis need tulud arvestatud jooksva aasta leibkonna tulude hulka, mis võimaldab meil neid võrrelda teiste jooksvate toetustega.

Tabel 3.8. Täiendav tulumaksuvabastus laste arvu järgi

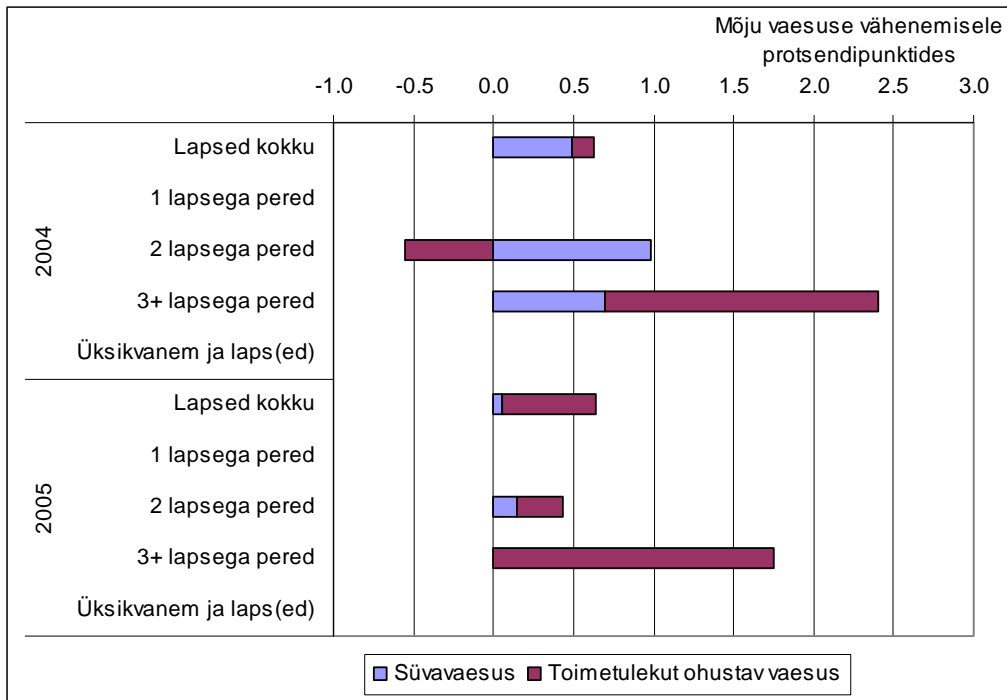
Mitmendast Lapsest	Summa suurus aastas lapse kohta	Kehtivuse algus
3	12 000	1.1.2001
2	24 000	1.1.2006

Tulumaksuvabastus alates kolmandast lapsest on vähendanud keskmiselt vaeste laste osakaalu ligikaudu 0,2 protsendipunkti (Erandlik 0,7 pp 2005. aastal on ilmselt tingitud erinevast laste vanuse käsitlusest maksuseaduses ja vaesuse arvutamisel). Prognoos 2007. aasta kohta näitab, et maksuvabastus alates teisest lapsest võib vähendada laste vaesust ligikaudu 0,6 protsendipunkti. 2006. aastal seevastu praktiliselt puudub mõju vaesuse vähendamisele, kuna sellel aastal tõusid ka peretoetused.

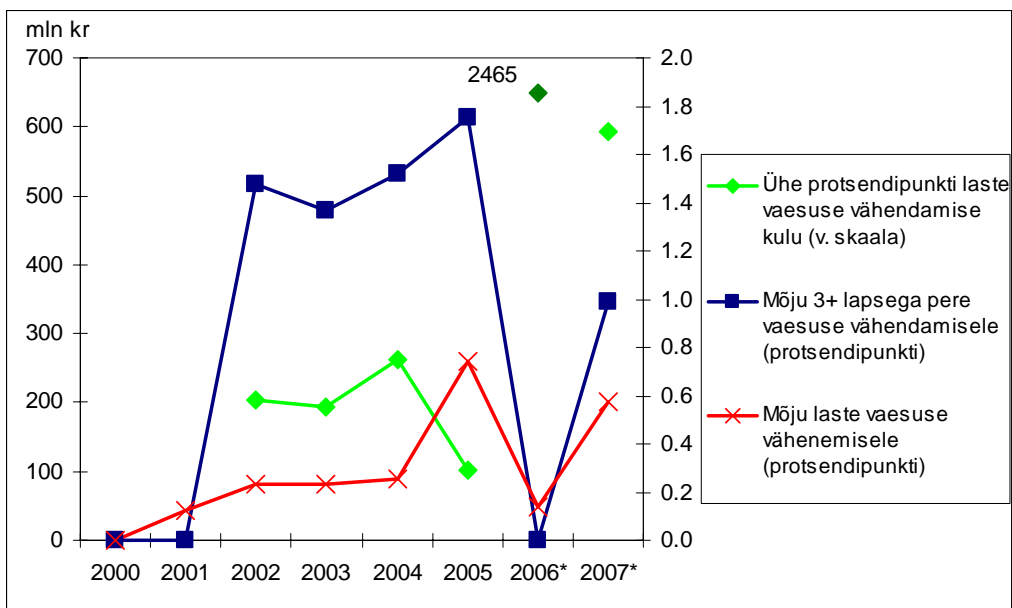
Joonis 3.22. Täiendava tulumaksuvabastuse mõju suhtelises vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Maksuvabastus vähendas süvavaesuses või toimetulekut ohustavas vaesuses olevate kolme- ja enamalapseliste perede osakaalu ca 2 protsendipunkti 2004. ja 2005. aastal. Keskmiselt tähendab see siis ca 0,6 protsendipunkti vaesuse vähenemist.

Joonis 3.23. Täiendava tulumaksuvabastuse mõju absoluutses vaesuses olevate laste ja perede osakaalu vähendamisele.

Täiendav tulumaksuvabastus alates kolmandast lapsest on oma kuluefektiivsusest võrreldav eespool analüüsitud peretoetustega - vaeste laste osakaalu vähendamine ühe protsendipunkti võrra maksab ligikaudu 200-250 miljonit krooni. Seevastu täiendav vabastus alates teisest lapsest on vaesuse leevendamise seisukohalt suhteliselt kulukas.

Joonis 3.24. Täiendava tulumaksuvabastuse mõju ja kulu vaesuse vähendamiseks

Märkus: 2006. aasta kulu ühe protsendipunkti laste vaesuse vähendamisele on 2465 mln krooni ning ei mahtunud joonisele, mistõttu toodi see joonisele eraldi.

Järgnevalt vaatame täiendavate maksusoodustuste mõju suhtelisele vaesusele simuleerides kolme stsenaariumit täiendava maksuvaba tulu kohta: 1) kolmandast lapsest (baasstsenaarium, muus osas 2007 II poolaasta lapsetoetuste reeglitega), 2) täiendav tulumaksuvabastus lisaks teisest lapsest, 3) täiendav tulumaksuvabastus lisaks esimesest lapsest. Võrdleme simuleeritud kulusid ning vaesuses olevate laste osakaalu.

Täiendav tulumaksuvabastus teisest lapsest toob kaasa lisakulud suurusjärgus 257 miljonit krooni ning vähendab vaesuses elavate laste osakaalu näiteks 2007. aasta reeglite järgi ca 0,6 protsendipunkti. Tulumaksuvabastus esimesest lapsest toob kaasa täiendava lisakulu 626 miljonit krooni ehk kokku võrreldes baasstsenaariumiga 883 miljonit krooni. Samas täiendav mõju vaesusele on 2007. aastal alla 0,1 protsendipunkti. Seega vaesuse seisukohalt on täiendav maksuvaba tulu esimeselt lapselt suhteliselt kulukas, võrreldes näiteks vanemahüvitise tõstmise või lapsetoetuse tõstmisega teise lapse pealt.

Tabel 3.9. Täiendava tulumaksuvabastuse laste järgi mõju laste vaesuse vähendamisele

Muude tulude ja poliitikareeglite aasta	2005			2006			2007		
	Sts. 2007 (3.st)	2.st	1.st	Sts. 2007 (3.st)	2.st	1.st	Sts. 2007 (3.st)	2.st	1.st
Tulumaksu summa kokku (mln kr)	6992	6759	6202	7534	7275	6657	8599	8342	7716
Muutus summas									
(1) võrreldes baasiga		233	790		259	877		257	883
(2) võrreldes eelmise alternatiiviga		233	557		259	618		257	626
Vaeste laste osakaal	17.9%	17.6%	17.0%	18.9%	18.7%	18.6%	19.7%	19.1%	19.0%
Muutus vaeste laste osakaalus									
(1) võrreldes baasiga		0.32%	0.94%		0.14%	0.29%		0.63%	0.68%
(2) võrreldes eelmise alternatiiviga		0.32%	0.62%		0.14%	0.15%		0.63%	0.06%
Täiendav kulu ühe protsendi vaesuse vähendamisel (mln kr)									
(1) võrreldes puudumisega		730	839		1799	3014		409	1289
(2) võrreldes eelmise alternatiiviga		730	895		1799	4204		409	10982

Märkused:

„Sts 2007” – Tulumaksuvabastus alates kolmandast lapsest. Lapsetoetuste osas 2007. aasta II poolaasta reeglid: puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel.

Vaesuspiir on mõõdetud suhtelise vaesuse järgi. Täiendava maksuvaba tulu muutus ei mõjutanud toimetulekutoetuste saamist ühegi leibkonna puhul.

4. Kokkuvõte

Käesolevas analüüsis anti mikrosimulatsioonimeetodi abil hinnang peredele suunatud rahaliste toetuste kulutõhususele, kasutades kriteeriumina vaesuse vähendamist võimalikult väheste kuludega. Analüüs näitas, et kuni 2006. aastani kehtinud poliitika-meetmetest on kõige enam jõuab vaeste peredeni ning on ka kõige kuluefektiivsem vaesuse vähendamisel paljulapseliste perede toetus. Kuluefektiivsusest järgnevad lapsehooldustasu, täiendav maksuvaba tulu kolmandast lapsest, lapsetoetused ning vanemahüvitis. Täiendavatest toetustest oleksid samuti kõige kuluefektiivsemad meetmed, mis on suunatud paljulapselistele peredele (vt Lisa 2.10).

Riiklikud peretoetused, vanemahüvitis ning täiendav maksuvaba tulu laste arvu järgi kokku vähendavad vaesuses elavate laste osakaalu kokku suurusjärgus 8-10 protsendipunkti ehk ligi kolmandiku võrra (ligi 20 tuhat last). Kõigi toetuste puhul on täheldatav suurem mõju paljulapseliste perede vaesuse vähendamisele. Kui võrrelda kolme eri gruppi toetusi – riiklikud peretoetused, vanemahüvitis ning tulumaksuvabastus laste arvu järgi, siis kõige enam vähendavad laste vaesust Eestis riiklikud peretoetused – 6-8 protsendipunkti võrra. Järgneb vanemahüvitis 1-1,5 protsendipunktiga ning viimasena tulumaksuvabastus 0,2-0,6 protsendipunktiga. Samas on riiklikele peretoetustele kulutatav summa kõige suurem, tulumaksuvabastuse kulu aga kõige väiksem.

Riiklike peretoetuste lõikes on kõige suurem roll laste vaesuse vähendamisel lapsetoetustel, vaadeldaval perioodil vahemikus 3-5 protsendipunkti. Ühe protsendipunkti vaesuse vähendamise kulu lapsetoetuste abil on tõusnud ca 350 miljoni kroonini aastas. Kolme- ja enama lapsega perede kvartaalsed toetused vähendasid vaesuses elavate laste osakaalu 0,5-1,0 protsendipunkti. Suurtele peredele suunatud toetused on kuluefektiivsemad laste vaesuse vähendamisel kui lapsetoetused. Ühe protsendipunkti laste suhtelise vaesuse vähendamine on eri aastatel maksnud 100-200 miljonit krooni. Üleminek kvartaalsetelt toetustelt kuistele ning kuiste toetuste tõstmine ei vähendanud kuluefektiivsust, vaid pigem isegi tõstis seda. Lapsehooldustasu on vähendanud erinevatel aastatel vaesuses elavate laste osakaalu 1-3 protsendipunkti, millel on selge alanev trend. Lapsehooldustasu kulukus vaesuses olevate laste osakaalu vähendamisel ühe protsendipunkti võrra varieerub 150-250 mln krooni vahel, olles sarnane eelpool toodud suure pere toetuste kulutõhususega. Lapsehooldustasu täiendav tõstmine kuni kolme aastastele lastele 3000 kroonini läheks täiendavalt maksma üle 900 miljoni krooni. See summa on ilmselt pisut ülehinnatud, sest see ei arvesta vanemahüvitise maksmise pikendamist, mis leidis aset 2006. aastal. Niisugune täiendav meede vähendaks vaesust 1,7 protsendipunkti võrra ehk 2007. aasta andmete järgi maksaks vaesuse vähendamine ühe protsendipunkti võrra ligikaudu 500 miljonit krooni.

Lapsetoetuste tõstmine kahekordseks alates kolmandast lapsest (toetus 1800 krooni), teisest lapsest (toetus teisele lapsele 600 krooni ja alates kolmandast 1800 krooni) või esimesest lapsest (toetus esimesele ja teisele lapsele 600 kr ja alates kolmandast 1800 kr) tähendaks simulatsioonide kohaselt täiendavat kulu ühe protsendipunkti vaesuse vähendamiseks vastavalt 272 miljonit krooni, 291 miljonit krooni ja 431 miljonit krooni. Sellega oleks kolmandast lapsest lapsetoetuste tõstmine kahekordseks kõige kuluefektiivsem.

Võrreldes peretoetustega on vanemahüvitis suhteliselt kulukas meede. Vanemahüvitis alandab laste vaesust ligi 1-1,5 protsendipunkti, kuid kulu ühe protsendipunkti kohta ulatub kuni 500 miljoni kroonini, olles oluliselt kallim kui erinevad lapsetoetused või

lapsehooldustasu. Kahjuks ei võimalda andmed anda usaldusväärset hinnangut vanemahüvitise tõstmise ja pikendamise mõju kohta.

Täiendav tulumaksuvabastus alates kolmandast lapsest avaldab väikest mõju vaesuse vähendamisele (0,2-0,6 protsentipunkti), kuid samas on see suhteliselt odav meede võrreldes peretoetustega. Seetõttu on selle kuluefektiivsus võrreldav peretoetustega – vaeste laste osakaalu vähendamine ühe protsendipunkti võrra maksab 200-250 miljonit krooni. Samas muudaks tulumaksuvabastuse laiendamine teisele või esimesele lapsele selle meetme kordades ebaefektiivsemaks.

Kasutatud kirjandus

1. Kuddo, A., Leetmaa, R., Leppik, L., Luuk, M., Võrk, A. (2002) "Sotsiaaltoetuste efektiivsus ja mõju tööjõupakkumisele", Poliitikauuringute keskus PRAXIS, Tallinn.
2. Käärrik, Ene; Ene-Margit Tiit; Mare Vähi, Arvo Valton (2001) Lastega perede majanduslik toimetulek 1999-2000, <http://www.riik.ee/rahvastik/kaarik.html> 10.12.2006, Rahvastikuministri büroo
3. Paulus, Alari (2006). Maksude ja toetuste ümberjaotuslike mõjude hindamine mikrosimulatsioonimudeli abil Eesti näitel", magistritöö, Tartu Ülikooli majandusteaduskond.
<http://www.utlib.ee/ekollekt/diss/mag/2006/b18309471/paulusalari.pdf>
4. Sotsiaalministeerium (2005). Sotsiaalsektor arvudes. Tallinn.
[http://www.sm.ee/est/HtmlPages/sotsiaalsektor_2005/\\$file/sotsiaalsektor_2005.pdf](http://www.sm.ee/est/HtmlPages/sotsiaalsektor_2005/$file/sotsiaalsektor_2005.pdf)
5. Sotsiaalministeerium (2006). Sotsiaalse kaitse ja kaasatuse riiklik aruanne 2006-2008. Tallinn.
<http://www2.sm.ee/kaasatus/failid%2FSotsiaalse%20kaitse%20ja%20kaasatuse%20riiklik%20aruanne%202006-2008.pdf>
6. Tiit, Ene-Margit (2006) Vaesuse suundumused Eestis aastail 2000—2004. Jätkuprojekti aruanne. Eesti Vabariigi Sotsiaalministeerium, AS Resta.
[http://www.sm.ee/est/HtmlPages/VaesusesuundumusedETveebi/\\$file/Vaesuse%20suundumusedETveebi.doc](http://www.sm.ee/est/HtmlPages/VaesusesuundumusedETveebi/$file/Vaesuse%20suundumusedETveebi.doc) (viimati vaadatud 10.12.2006)
7. Tiit, Ene-Margit; Ene Käärrik (1999) „Lastega leibkondade sissetulekud ja tarbimine 1998. aastal ESA leibkonnauuringu andmetel”, Tartu Ülikool
<http://www.riik.ee/pere/leibkond.html> (viimati vaadatud 10.12.2006)
8. Vaesuse leevendamine Eestis. Taust ja sihiseaded (1999). Toim. D. Kutsar, A. Trumm. Tartu Ülikool, Sotsiaalministeerium, ÜRO Arenguprogramm Eestis.
9. Võrk, A., Paulus, A. (2006) Eesti sotsiaaltoetuste ja maksude mõju inimeste tööjõupakkumise stiimulitele. Uurimisraport. Poliitikauuringute Keskus PRAXIS.
http://www.praxis.ee/data/VorkPaulus_PRAXIS_Stiimuliteanalyyis.pdf
10. World Bank. Estonia: Living Standards During the Transition: A Poverty Assessment, Washington D.C., 1996.

Lisa 1. Simulatsioonimudeli ülesehitusest

1.1. Maksude simuleerimise reeglid

1. Otsesed maksud ja kohustuslikud kindlustusmaksed

1) Üksikisiku tulumaks

$$\begin{aligned} \left[\begin{array}{c} \text{Maksustatav} \\ \text{tulu} \end{array} \right] &= \max \left\{ \left[\begin{array}{c} \text{Töine} \\ \text{brutotulu} \end{array} \right] - \left[\begin{array}{c} \text{Kohustusliku kogumis-} \\ \text{pensioni makse} \end{array} \right] - \left[\begin{array}{c} \text{Töötaja töötus-} \\ \text{kindlustusmaksed} \end{array} \right] \right. \\ &+ \sum \max \left(\left[\begin{array}{c} \text{Erandlikud} \\ \text{brutotulud} \end{array} \right] - \left[\begin{array}{c} \text{Täiendav maksu-} \\ \text{vaba tulu} \end{array} \right]; 0 \right) + \left[\begin{array}{c} \text{Muud} \\ \text{brutotulud} \end{array} \right] \\ &\left. - \left[\begin{array}{c} \text{Mittemaksus-} \\ \text{tatavad tulud} \end{array} \right] - \left[\begin{array}{c} \text{Üldine maksu-} \\ \text{vaba tulu} \end{array} \right] - \min \left(\left[\begin{array}{c} \text{Mahaarvatavad} \\ \text{kulutused} \end{array} \right]; \left[\begin{array}{c} \text{Mahaarvamiste} \\ \text{ülempiir} \end{array} \right] \right); 0 \right\} \end{aligned}$$

$$[\text{Tulumaks}] = [\text{Maksustatav tulu}]^* \times [\text{Tulumaksumäär}]$$

* Abikaasade tulumaksukohustust arvestatakse ühiselt

2) Sotsiaalmaks

$$[\text{Tööandja sotsiaalmaks}] = [\text{Töine brutotulu}] \times [\text{Maksumäär}]$$

$$[\text{FIE sotsiaalmaks}] = \max \{ \min \{ ([\text{FIE brutotulud}] - [\text{FIE kulutused}]^*) \div (1 + [\text{Maksumäär}]) \times [\text{Maksumäär}]; [\text{Max määr}]; [\text{Min määr}] \}$$

* Omatoodetud töötlemata põllumajandussaaduste realiseerimisest saadud tulust võib lisaks veel maha arvata kuni 45 000 krooni aastas.

3) Töötuskindlustusmaksed

$$[\text{Töötaja töötuskindlustusmaksed}] = [\text{Töine brutotulu}] \times [\text{Töötaja maksemäär}]$$

$$[\text{Tööandja töötuskindlustusmaksed}] = [\text{Töine brutotulu}] \times [\text{Tööandja maksemäär}]$$

4) Kohustusliku kogumispensioni makse

$$[\text{Kohustusliku kogumispensioni makse}] = [\text{Töine brutotulu}] \times [\text{Maksemäär}] \times F,$$

kus F märgib, kas isik on liitunud kogumispensioniga (F=1) või mitte (F=0)

Muutuja F simuleeritakse juhusliku protsessi (Bernoulli jaotuse) tulemusena võttes aluseks kohustusliku kogumispensioniga liitunud osakaalu rahvastikus soo ja vanuse lõikes.

Tabel A.1.1. Mudeli poolt simuleeritud maksud võrreldes administratiivinfoga

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
(I) Mudeli simulatsioon						
Sotsiaalmaks**	9753	9988	11193	12455	13496	15322
Üksikisiku tulumaks (deklaratsiooni järgselt)	5817	5491	6327	7302	7067	6992
Töötuskindlustusmaksed			499	556	601	683
Kohustusliku kogumispensioni maksed inimeste poolt**					310	357
(II) Administratiivstatistika						
Sotsiaalmaks**	10539	11664	13354	14475	15738	18133
Üksikisiku tulumaks (deklaratsiooni järgselt)	6257	6601	7346	8344	8798	9520
Töötuskindlustusmaksed			536	575	644	726
Kohustusliku kogumispensioni maksed inimeste poolt**			32	274	446	594
(III) Mudeli simulatsioon võrreldes administratiivandmetega (%)						
Sotsiaalmaks**	93	86	84	86	86	84
Üksikisiku tulumaks (deklaratsiooni järgselt)	93	83	86	88	80	73
Töötuskindlustusmaksed			93	97	93	94
Kohustusliku kogumispensioni maksed inimeste poolt**			0	0	69	60

Märkused:

** Kohustusliku kogumispensioni maksed baseeruvad 2004. aasta alguseks liitunud inimeste vanusstruktuurile. Rida „Sotsiaalmaks” sisaldab ka kogumispensioniga liitunud inimeste sotsiaalmaksust II sambasse kantavaid summasid.

1.2. Peretoetuste simuleerimise reeglid

[Lapsetoetus] = Σ ([Laste arv järjekorralühmas] × [Toetusemäär lapse kohta lapse järjekorrast sõltuvana])

[Koolitoetus keskmiselt kuus] = [Laste arv] × [Toetuse suurus lapse kohta aastas] ÷ 12

[Lapsehooldustasu] = Σ ([Laste arv *i*-ndas vanusegrupis] × [Toetusemäär lapse kohta vastavas vanusegrupis])

[Suure pere toetused] = Σ ([Laste arv *i*-ndas grupis] × [Toetusemäär lapse kohta vastavas vanusegrupis])

Simuleerimise korral on lastetoetusele õigus kõigil kuni 16-aastastel ja ning neil 17-19 aastastel, kes õpivad põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppes koos põhi- või keskhariduse omandamisega, kutsekeskharidusõppes põhihariduse baasil või keskeriõppes pärast põhiharidust (Leibkonna eelarve uuringu valikud).

Lapsehooldustasu vanusegrupid: kuni 1-aastased, kuni 3-aastased, 3-8 aastased.

Suure pere grupid on laste arvu järgi peres ja need varieeruvad aastate lõikes sõltuvalt muutustest seaduses: 3, 4, 5, 6 ja 7 ning enamalapselised pered

Peretoetuste puhul ei simuleerita (jäävad nulliks) kolmikuid kasvatava pere toetust, ajateenija lapse toetust, eestkostetoetust, elluastumistoetust ja lapsendamistoetust. Üksikvanema lapsetoetus võetakse leibkonna eelarve uuringu andmetest. Kui

üksikvanema lapsetoetust suurendatakse mõne poliitikastenaariumi korral, siis olemasolev summa lihtsalt korrutatakse.

Et kolme- ja enamalapselise pere toetus kaotati 2007. aasta teisest poolest, siis kasutati 2007. aasta väärtuste prognoosimisel summasid jagatud kahega.

1.3. Toimetulekutoetuse simuleerimise reeglid ja valideerimine

Toimetulekutoetuse simuleerimine osutus kõige keerulisemaks toetustest. Toimetulekutoetuse puhul arvestati leibkonna sissetulekuid ja tegelikke eluasemekulusid proportsioonina normatiivse eluaseme suhtes.

Esmalt leiti toimetulekupiir leibkonna kohta:

$$[\text{Toimetulekupiir leibkonna kohta}] = [\text{Toimetulekupiir leibkonna esimese liikme kohta}] + ([\text{Leibkonnaliikmete arv}] - 1) \times [\text{Toimetulekupiir leibkonna ülejäänud liikmete kohta}]$$

Seejärel leiti normatiivsed eluasemekulud, kui proportsioon tegelikest eluasemekulude sõltuvalt normatiivse eluaseme suuruse ja tegeliku eluaseme suuruse vahel

$$[\text{Normatiivsed eluasemekulud}] = \max\{[\text{Tegelikud eluasemekulud}] \times [\text{Normatiivne ruutmeetrite arv}] \div [\text{Tegelik ruutmeetrite arv}]; 3 \times 571\},$$

Lisaks eeldati, et eluasemekulu ei tohi kuus olla kõrgem kui 1713 krooni (571 krooni oli keskmine eluasemekulu ühe toimetulekutoetuse taotluse kohta 2004. aastal Sotsiaalministeeriumi andmete kohaselt).

Normatiivne ruutmeetrite arv sõltus leibkonnaliikmete arvust:

$$[\text{Normatiivne ruutmeetrite arv}] = \min\{15 + 18 \times [\text{Leibkonnaliikmete arv}]; [\text{Tegelik ruutmeetrite arv}]\}$$

Lisaks arvestatakse, et alates 2002. aastast:

- kui $[\text{Leibkonnaliikmete arv}] = [\text{Leibkonna eluruumide arv}]$, siis
 $[\text{Normatiivne ruutmeetrite arv}] = [\text{Tegelik ruutmeetrite arv}]$
- üksiku pensionäri puhul rakendub ülemine piir 51 m^2 .

Toimetulekutoetuse suurus leiti kui summa, mis oli vajalik, et leibkonna lõppsissetulek oleks peale normatiivsete eluasemekulude mahaarvamist netosissetulekust võrdne toimetulekupiiriga.

$$[\text{Toimetulekutoetus}] = \max\{[\text{Toimetulekupiir leibkonna kohta}] - ([\text{Leibkonna netotulud}] - [\text{Normatiivsed eluasemekulud}]); 0\}$$

Leibkonna netotulude leidmisel toimetulekutoetuse arvutamisel on arvestatud, et tulude hulka ei lähe koolitoetus (kui ühekordne toetus), lapsetoetus 2003. ja 2004. aastal ning kolme (nelja)- ja enamalapselise pere toetus alates 2002. aastast kuni 2006. aastani. Lisaks kasutati piirangut, et leibkonna netotulud ei saanud olla negatiivsed (nt ettevõtlusega tegelemise puhul) toimetulekutoetuse taotlemisel. Viimaks eeldati, et väga väikest toimetulekutoetuse summat (väiksem kui 10% leibkonna netosissetulekust või

väiksem kui 50 krooni) ei hakka leibkond taotlema. Alates 2004. aastast eeldatakse, et kui leibkonnapea on mittetöötav üliõpilane, siis leibkond ei saa toimetulekutoetust.

Tingituna sellest, et Leibkonna eelarve uuringu andmetest ei ole võimalik eristada kõiki sotsiaaltoetusi, siis ei jää simuleerimisel leibkonna sissetulekute hulgast välja ka puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavad toetused ja muud ühekordsed toetused riigi- või kohaliku eelarve vahenditest. Sellest aspektist potentsiaalselt alasiimuleeritakse toimetulekutoetuse suurust.

Järgmistes tabelites on esitatud toimetulekutoetuse saajate (taotluste) koguarv, keskmine summa taotluse kohta, kogusumma ning saajate leibkonnaliikmete struktuur administratiivandmetes, simuleeritud andmetes ning Leibkonna eelarve uuringu andmetes.

Tabel A.1.2. Mudeli poolt simuleeritud toimetulekutoetuste summa võrreldes administratiivinfoga

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Administratiivandmed						
Summa (tuh krooni)	305302	353308	326556	308249	216842	207830
Keskmine taotluste arv kuus	30618	36939	32142	26113	17883	14534
Keskmine kulu taotluse kohta	831	797	847	984	1010	1192
Simuleeritud						
Summa (tuh krooni)	245097	232666	246156	243617	287049	237753
Keskmine taotluste arv kuus	27351	25135	27273	24923	23031	19815
Keskmine kulu taotluse kohta	747	771	752	815	1039	1000
Osakaal administratiivandmetest						
Summa	80%	66%	75%	79%	132%	114%
Keskmine taotluste arv kuus	89%	68%	85%	95%	129%	136%
Keskmine kulu taotluse kohta	90%	97%	89%	83%	103%	84%
LEU andmed						
Summa (tuh krooni)	93644	126131	134114	156761	119980	135105
Keskmine taotluste arv kuus	12183	14781	14441	13956	11080	10304
Keskmine kulu taotluse kohta	641	711	774	936	902	1093
Osakaal administratiivandmetest						
Summa	31%	36%	41%	51%	55%	65%
Keskmine taotluste arv kuus	40%	40%	45%	53%	62%	71%
Keskmine kulu taotluse kohta	77%	89%	91%	95%	89%	92%

Tabel A.1.3. Mudeli poolt simuleeritud toimetulekutoetuste saajate struktuur võrreldes administratiivinfoga (%)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Administratiivandmed						
Töötaja	6.7	4.8	3.9	4.0	3.9	3.9
Töotu	34.0	36.4	36.9	36.8	40.4	41.2
Lapsed	38.4	33.6	30.9	34.9	37.9	35.5
Pensionärid	4.6	6.3	6.6	6.2	5.5	7.5
Üliõpilased	7.2	10.8	14.3	9.4	2.5	2.5
Muu	9.1	8.0	7.5	8.6	9.8	9.4
Simuleeritud						
Töötab	20.3	19.6	19.6	16.2	21.3	18.4
Töotu	23.2	22.6	24.1	23.4	18.8	25.7
Lapsed (kuni 15)	30.1	26.8	23.3	25.7	24.7	22.4
Pensionär	7.9	8.2	7.5	8.1	8.0	12.9
(Üli)õpilane (16+)	9.3	12.5	12.7	13.6	15.6	10.8
Muu	9.2	10.4	12.8	13.1	11.6	9.9
LEU						
Töötab	14.7	13.1	9.9	16.3	10.4	10.0
Töotu	23.6	20.8	30.1	20.5	33.6	31.4
Lapsed (kuni 15)	29.9	26.6	21.6	28.4	24.4	21.1
Pensionär	12.0	10.9	11.0	6.3	10.9	7.2
(Üli)õpilane (16+)	10.1	14.5	16.8	12.9	6.5	14.8
Muu	9.7	14.2	10.6	15.7	14.3	15.5

1.4. Mudelis mittesimuleeritud tulude ja kulutuste prognoosimine 2006. ja 2007. a

Muutuja	Korrigeeriv tegur	2005-06	2006-07
Palgatööst saadud sissetulek	brutopalgas kasv	13.6%	11.9%
Tulu individuaalsest teisest tegevusest (põllumaj.)	brutopalgas kasv teg. alal/üldine	13.6%	11.9%
Tulu individuaalsest teisest tegevusest (muu)	brutopalgas kasv teg. alal/üldine	13.6%	11.9%
Tulu hoiustamise ja väärtpaberite kasvikutelt	hoiuseintressi kasv	21.0%	34.0%
Kinnisvara/maa renditulu	üürihindade kasv	6.0%	5.4%
Muu omanditulu	THI	4.5%	3.9%
Haigusraha	brutopalgas kasv (eelmine aasta)	10.8%	13.6%
Invaliidsuspension	keskmise pensioni kasv	14.0%	13.0%
Vanaduspension	keskmise pensioni kasv	15.0%	14.0%
Toitjakaotuspension	keskmise pensioni kasv	13.0%	12.0%
Töötuskindlustushüvitis	brutopalgas kasv (eelmine aasta)	10.8%	13.6%
Vanemapalk	brutopalgas kasv (eelmine aasta)	10.8%	13.6%
Muu sotsiaalabi (va toimetulekutoetus)	THI	4.5%	3.9%
Vabatahtlik toetus pereliikmetele	brutopalgas kasv	13.6%	11.9%
Alimendid (maksustatud)	brutopalgas kasv	13.6%	11.9%
Stipendiumid ja eritoetused	THI	4.5%	3.9%
Eluasemekulud	THI eluasemekomponent	13.3%	10.0%
Koolituskulud	THI	4.5%	3.9%
Eluasemelaenu intressid	laenuintressi kasv	16.2%	15.6%
Lapsetoetus, koolitoetus, välisriigi lapsetoetused	simuleeritakse		
Koolitoetus	simuleeritakse		
Üksikvanema lapse toetus	simuleeritakse		
Suure pere toetus	simuleeritakse		
Lapse ülalpidamistasu (lapsehooldustasu)	simuleeritakse		
Töötü abiraha	simuleeritakse		
Toimetulekutoetus (sh eluasemetoetus)	simuleeritakse		
Välisriigi pension	eeldatakse, et ei muutu		
Töötü ümberõppe stipendium	eeldatakse, et ei muutu		
Raseduspuhkuse raha	eeldatakse, et ei muutu		
Välisriigi vanemapalk	eeldatakse, et ei muutu		
Tulu intellektuaalselt omandilt	vastavad vaatlused puuduvad LEU-s		
Varade müük	ei ole loetud tuluks mudelis		
Erakorralised tulud (isiklike asjade müük, tagasisaadud tulumaks jne)	ei ole loetud tuluks mudelis		
Laenude saamine/võtmine	ei ole loetud tuluks mudelis		

Lisa 2. Simulatsioonide detailsed tulemused

2.1. Peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju

Tabel A2.1. Mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.5	0.3	0.5	0.5	0.7	0.4	0.5	0.5	0.5
Ilma	6.7	5.9	6.0	5.8	6.1	5.6	5.9	5.8	6.0
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.011	0.011	0.012	0.013	0.015	0.012	0.013	0.012	0.012
Ilma	0.369	0.351	0.345	0.337	0.342	0.329	0.333	0.333	0.343
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321	0.330
Vaeste inimeste osakaal (%)	3.5	3.6	4.1	2.3	4.1	3.5	3.2	3.1	3.4
Ilma	21.3	21.5	20.8	19.8	22.1	21.6	22.1	21.5	21.3
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4	17.9
Vaeste laste osakaal (%)	8.2	8.1	9.5	5.6	10.7	9.2	8.4	8.4	8.5
Ilma	29.4	26.5	27.3	26.0	29.1	28.1	28.8	28.8	28.0
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	2.0	2.1	2.1	1.3	2.3	1.8	1.7	1.6	1.9
Ilma	21.0	22.6	20.0	19.3	21.8	21.5	22.0	21.1	21.2
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.8	0.8	0.6	0.6	1.0	0.5	0.5	0.4	0.6
Ilma	19.5	21.9	18.5	18.1	20.6	20.6	21.0	19.9	20.0
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	6.0	6.8	7.6	4.0	7.7	7.4	7.1	7.0	6.7
Ilma	26.0	24.8	25.1	23.7	26.7	25.2	26.0	26.1	25.4
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	19.1	18.8
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	4.1	5.7	4.8	1.8	4.3	6.2	6.5	6.2	5.0
Ilma	22.5	23.6	22.6	20.6	24.8	23.0	24.1	24.0	23.2
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	6.9	6.4	11.2	6.5	10.0	7.8	6.5	6.6	7.7
Ilma	27.3	23.4	27.1	27.5	26.7	26.0	26.2	26.4	26.3
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	17.3	19.0	15.2	16.9	28.8	15.6	14.0	14.3	17.7
Ilma	47.4	41.8	38.4	42.6	43.2	40.2	41.0	41.0	42.0
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	26.7	24.3
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	5.8	9.5	8.4	4.3	9.0	7.4	6.9	6.9	7.3
Ilma	35.0	40.0	35.4	30.4	38.4	32.0	33.4	33.4	34.8
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	26.5	27.5

Tabel A2.2. Mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süiva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süiva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	3.7	0.3	0.3	2.8	1.0	0.0
Ilma	13.8	5.4	10.5	10.9	5.6	7.5
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	9.2	1.2	0.3	7.6	1.8	0.5
Ilma	21.5	8.1	11.2	19.2	7.3	8.6
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	2.0	0.2	0.2	1.6	0.6	-0.1
Ilma	11.5	5.2	11.2	8.9	5.4	7.5
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.9	-0.1	0.1	0.5	0.3	-0.1
Ilma	9.5	4.7	11.3	7.0	5.1	7.3
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	6.3	1.4	0.8	5.9	1.7	0.3
Ilma	19.5	7.1	11.0	16.5	6.6	8.3
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	3.3	1.0	0.7	4.8	1.8	-0.8
Ilma	18.1	5.6	10.5	14.1	6.2	7.9
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	8.5	1.9	3.2	6.2	1.3	2.5
Ilma	19.4	8.9	12.4	18.3	6.7	8.5
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	24.1	2.7	-8.0	14.1	2.1	1.6
Ilma	32.0	14.0	10.9	29.9	10.3	11.2
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	6.8	1.4	1.6	7.2	-0.3	-2.1
Ilma	26.0	9.1	14.2	20.5	7.8	7.8
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.2. Peredele suunatud rahaliste toetuste kogumõju mittemuutuva toimetulekutoetuse suuruse korral

Tabel A2.3. Suhtelise vaesuse näitajad ilma toetusteta ja koos toetustega (toimetulekutoetus muutumatu LEU andmetest)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	1.5	1.0	1.0	0.7	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0
Ilma	8.2	6.9	6.7	6.2	6.7	6.3	6.4	6.4	6.7
Koos	6.7	6.0	5.8	5.4	5.8	5.3	5.5	5.5	5.8
Sissetulekute Gini kordaja	0.020	0.018	0.018	0.015	0.017	0.018	0.018	0.017	0.018
Ilma	0.385	0.364	0.355	0.343	0.349	0.338	0.340	0.341	0.352
Koos	0.365	0.346	0.337	0.327	0.332	0.320	0.323	0.324	0.334
Vaeste inimeste osakaal (%)	3.7	3.8	4.1	2.4	4.0	3.4	3.1	3.0	3.4
Ilma	21.8	21.6	20.7	19.7	22.0	21.3	21.9	21.3	21.3
Koos	18.1	17.7	16.6	17.3	18.0	18.0	18.8	18.3	17.8
Vaeste laste osakaal (%)	8.7	8.5	9.7	5.8	10.6	9.1	8.1	8.3	8.6
Ilma	30.5	26.4	27.3	25.8	29.0	27.9	28.5	28.6	28.0
Koos	21.8	17.9	17.6	20.0	18.4	18.8	20.4	20.3	19.4
Vaeste perede osakaal (%)	2.1	2.3	2.1	1.4	2.3	1.8	1.7	1.6	1.9
Ilma	21.4	22.7	19.9	19.3	21.7	21.3	21.8	20.9	21.1
Koos	19.3	20.4	17.8	17.9	19.4	19.5	20.1	19.3	19.2
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.8	0.8	0.6	0.6	1.0	0.5	0.5	0.4	0.6
Ilma	19.7	22.0	18.5	18.1	20.4	20.4	20.8	19.7	20.0
Koos	18.9	21.2	17.9	17.5	19.5	19.9	20.3	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lastega	6.4	7.4	7.7	4.2	7.6	7.2	6.9	6.8	6.8
Ilma	27.0	24.8	25.1	23.5	26.6	25.0	25.8	25.8	25.5
Koos	20.6	17.4	17.4	19.3	19.0	17.8	18.9	19.1	18.7
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	4.3	6.6	4.8	2.0	4.3	6.1	6.5	6.2	5.1
Ilma	23.5	23.7	22.7	20.2	24.7	22.9	24.0	24.0	23.2
Koos	19.2	17.1	17.9	18.3	20.4	16.8	17.6	17.8	18.1
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	7.5	6.6	11.5	7.1	9.8	7.1	5.9	5.9	7.7
Ilma	28.8	23.1	27.1	27.4	26.6	25.4	25.5	25.8	26.2
Koos	21.2	16.5	15.6	20.3	16.8	18.3	19.6	19.9	18.5
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	18.6	18.0	16.1	16.0	28.1	15.9	14.0	14.6	17.7
Ilma	47.8	41.9	37.6	42.6	43.2	40.2	41.0	41.0	41.9
Koos	29.2	23.9	21.5	26.6	15.1	24.4	27.0	26.4	24.2
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	6.4	11.2	8.9	4.5	8.6	7.2	6.7	6.7	7.5
Ilma	38.3	39.9	36.0	30.7	38.2	31.9	33.2	33.2	35.2
Koos	31.9	28.7	27.2	26.2	29.6	24.6	26.5	26.5	27.6

2.3. Riiklike peretoetuste kogumõju

Tabel A.2.4. Riiklike peretoetuste koondmõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.5	0.3	0.4	0.5	0.6	0.4	0.4	0.4	0.4
Ilma	6.7	5.9	5.9	5.8	6.1	5.6	5.8	5.8	5.9
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.011	0.010	0.011	0.012	0.014	0.010	0.010	0.009	0.011
Ilma	0.369	0.351	0.344	0.337	0.341	0.327	0.331	0.330	0.341
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321	0.330
Vaeste inimeste osakaal (%)	3.5	3.5	3.9	2.1	3.1	2.7	2.0	1.9	2.8
Ilma	21.3	21.4	20.7	19.6	21.1	20.8	20.8	20.3	20.7
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4	17.9
Vaeste laste osakaal (%)	8.2	7.7	9.0	5.1	7.8	6.9	4.8	5.0	6.8
Ilma	29.4	26.0	26.9	25.5	26.2	25.8	25.2	25.4	26.3
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	2.0	2.1	2.1	1.3	1.8	1.4	1.1	1.0	1.6
Ilma	21.0	22.5	19.9	19.2	21.3	21.1	21.3	20.4	20.8
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.8	0.8	0.6	0.6	0.8	0.4	0.3	0.2	0.6
Ilma	19.5	21.9	18.5	18.1	20.4	20.6	20.9	19.7	20.0
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	6.0	6.6	7.4	3.8	5.7	5.4	4.4	4.3	5.4
Ilma	26.0	24.6	24.9	23.5	24.7	23.2	23.3	23.4	24.2
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	19.1	18.8
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	4.1	5.7	4.8	1.8	3.7	4.0	4.4	4.1	4.1
Ilma	22.5	23.6	22.6	20.6	24.2	20.8	21.9	21.9	22.3
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	6.9	6.2	11.1	6.2	6.1	6.6	3.1	3.5	6.2
Ilma	27.3	23.2	27.0	27.2	22.9	24.9	22.7	23.4	24.8
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	17.3	17.0	12.9	15.1	21.9	12.5	8.5	8.8	14.3
Ilma	47.4	39.9	36.1	40.7	36.3	37.1	35.5	35.5	38.6
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	26.7	24.3
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	5.8	9.4	8.0	4.3	8.4	6.2	5.7	5.7	6.7
Ilma	35.0	39.9	35.1	30.4	37.7	30.8	32.2	32.2	34.2
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	26.5	27.5

Tabel A.2.5. Riiklike peretoetuste mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	2.9	0.3	0.5	2.0	0.9	0.1
Ilma	13.1	5.5	10.7	10.0	5.5	7.6
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	6.9	1.3	1.1	4.9	1.7	1.2
Ilma	19.2	8.3	12.0	16.5	7.1	9.2
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	1.7	0.2	0.3	1.2	0.5	-0.1
Ilma	11.1	5.1	11.4	8.4	5.4	7.5
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.9	-0.1	0.1	0.5	0.3	-0.2
Ilma	9.4	4.6	11.3	7.0	5.1	7.2
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	4.9	1.4	1.2	3.7	1.6	0.4
Ilma	18.0	7.2	11.4	14.3	6.5	8.4
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	3.2	0.6	0.8	2.8	1.8	-1.2
Ilma	18.0	5.2	10.6	12.1	6.1	7.5
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	5.1	3.2	3.1	4.5	0.3	4.3
Ilma	16.0	10.2	12.3	16.5	5.7	10.3
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	18.1	1.4	-3.2	9.0	4.1	0.1
Ilma	26.0	12.7	15.7	24.9	12.2	9.7
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	6.5	1.3	1.9	5.1	1.2	-2.8
Ilma	25.7	9.0	14.5	18.4	9.3	7.2
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.4. Lapsetoetuse mõju

Tabel A.2.6. Lapsetoetuse mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.2	0.1	0.2	0.3	0.4	0.2	0.2	0.2
Ilma	6.4	5.7	5.7	5.6	5.9	5.4	5.6	5.8
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.007	0.005	0.006	0.008	0.010	0.006	0.006	0.007
Ilma	0.364	0.345	0.339	0.332	0.337	0.323	0.326	0.338
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.331
Vaeste inimeste osakaal (%)	2.1	1.9	2.5	1.2	1.9	1.6	1.2	1.8
Ilma	19.9	19.8	19.3	18.6	19.9	19.7	20.1	19.6
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	17.8
Vaeste laste osakaal (%)	4.7	3.9	5.4	2.5	4.3	3.7	2.8	3.9
Ilma	25.9	22.3	23.3	23.0	22.6	22.6	23.2	23.3
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	19.4
Vaeste perede osakaal (%)	1.2	1.1	1.3	0.7	1.2	0.9	0.7	1.0
Ilma	20.2	21.5	19.1	18.7	20.7	20.6	20.9	20.2
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.2
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.5	0.4	0.4	0.4	0.6	0.3	0.2	0.4
Ilma	19.2	21.6	18.3	17.9	20.3	20.4	20.7	19.8
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	3.6	3.4	4.4	1.9	3.5	3.2	2.8	3.3
Ilma	23.5	21.4	21.9	21.7	22.5	21.1	21.7	22.0
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	18.7
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	2.7	3.0	2.5	1.3	3.0	3.0	2.9	2.6
Ilma	21.2	20.9	20.3	20.1	23.5	19.8	20.5	20.9
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	18.3
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	3.6	3.0	7.4	1.8	3.1	3.3	2.3	3.5
Ilma	24.0	20.1	23.3	22.8	19.9	21.5	21.9	21.9
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	18.4
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	9.9	8.6	6.7	10.1	9.8	5.0	3.3	7.6
Ilma	39.9	31.4	29.9	35.8	24.2	29.7	30.3	31.6
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	24.0
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	3.5	4.0	3.7	3.0	5.7	4.3	2.9	3.9
Ilma	32.7	34.5	30.8	29.1	35.0	28.9	29.4	31.5
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	27.6

Tabel A.2.7. Lastetoetuste mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	2.3	-0.3	0.3	1.0	0.9	0.0
Ilma	12.5	4.8	10.5	9.1	5.5	7.4
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	5.2	-0.5	0.7	2.2	1.8	0.3
Ilma	17.5	6.5	11.6	13.7	7.3	8.4
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	1.4	-0.3	0.3	0.7	0.6	-0.1
Ilma	10.9	4.7	11.3	7.9	5.4	7.5
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.8	-0.3	0.2	0.4	0.2	-0.1
Ilma	9.3	4.4	11.4	6.9	5.0	7.3
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	4.0	-0.1	0.8	1.7	1.8	0.1
Ilma	17.1	5.6	11.0	12.3	6.7	8.2
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	3.0	-0.1	0.9	1.0	2.3	-1.1
Ilma	17.8	4.5	10.6	10.4	6.6	7.6
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	4.5	-0.1	0.7	3.1	0.3	3.3
Ilma	15.4	7.0	9.9	15.2	5.7	9.3
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	10.3	-0.4	0.1	2.2	3.3	-0.4
Ilma	18.2	10.8	19.0	18.1	11.4	9.2
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	6.0	-0.7	2.4	3.0	1.5	-1.9
Ilma	25.2	7.0	14.9	16.3	9.6	8.0
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.5. Suure pere toetuste mõju

Tabel A.2.8. Suure pere toetuste mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
Ilma	6.2	5.6	5.5	5.2	5.5	5.2	5.4	5.4	5.5
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.001	0.001	0.001	0.000
Ilma	0.358	0.341	0.333	0.325	0.328	0.318	0.322	0.321	0.331
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321	0.330
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
Ilma	17.8	17.9	16.8	17.5	18.2	18.3	19.0	18.5	18.0
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4	17.9
Vaeste laste osakaal (%)	0.0	0.0	0.2	0.1	0.6	0.9	0.5	0.4	0.3
Ilma	21.2	18.4	18.0	20.5	19.0	19.8	20.9	20.9	19.8
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Ilma	19.0	20.4	17.9	18.0	19.6	19.8	20.3	19.5	19.3
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	18.7	21.2	18.0	17.5	19.7	20.1	20.6	19.5	19.4
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3	0.4	0.2	0.2	0.1
Ilma	20.0	18.0	17.6	19.8	19.3	18.2	19.1	19.2	18.9
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	19.1	18.8
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.6	0.0	0.0	0.1
Ilma	20.4	17.0	16.0	21.0	16.9	18.8	19.6	19.9	18.7
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	0.0	0.0	0.6	0.6	3.9	2.4	2.5	1.9	1.5
Ilma	30.0	22.8	23.8	26.3	18.2	27.0	29.5	28.6	25.8
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	26.7	24.3
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.0	0.0	0.2	0.1	0.4	0.0	0.0	0.0	0.1
Ilma	29.3	30.5	27.2	26.2	29.8	24.6	26.5	26.5	27.6
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	26.5	27.5

Märkus: Suure pere toetuse hulka ei arvestata lapsetoetust kolmandale ja enamale lapsele ning seitsme ja enamalapselise pere toetust.

Tabel A.2.9. Suure pere toetuste mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.2	-0.2	0.0	0.0	0.2	-0.1
Ilma	10.4	4.9	10.2	8.1	4.8	7.3
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	0.7	-0.7	0.0	0.1	0.7	-0.5
Ilma	13.0	6.3	10.9	11.7	6.2	7.6
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	9.5	4.9	11.0	7.3	4.9	7.6
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.5
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.3	-0.3	0.0	0.1	0.2	-0.1
Ilma	13.4	5.5	10.2	10.6	5.2	7.9
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	14.8	4.5	9.7	9.3	4.3	8.7
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	0.5	-0.5	0.0	0.1	0.1	-0.2
Ilma	11.4	6.6	9.2	12.2	5.4	5.8
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	1.7	-1.7	0.0	0.2	2.8	-1.0
Ilma	9.7	9.5	18.9	16.0	11.0	8.6
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.6. Lapsehooldustasu mõju

Tabel A.2.10. Lapsehooldustasu mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1
Ilma	6.3	5.7	5.6	5.3	5.5	5.2	5.4	5.5	5.6
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.003	0.002	0.003	0.002	0.001	0.002	0.001	0.002	0.002
Ilma	0.361	0.343	0.335	0.327	0.328	0.319	0.322	0.323	0.332
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321	0.330
Vaeste inimeste osakaal (%)	1.2	0.9	1.0	0.5	0.4	0.6	0.4	0.4	0.7
Ilma	18.9	18.8	17.8	18.0	18.5	18.7	19.3	18.8	18.6
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4	17.9
Vaeste laste osakaal (%)	3.0	2.2	2.8	1.5	1.4	2.1	1.3	1.4	2.0
Ilma	24.3	20.6	20.7	22.0	19.8	21.0	21.7	21.9	21.5
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	0.6	0.6	0.5	0.3	0.2	0.3	0.2	0.2	0.4
Ilma	19.6	21.0	18.4	18.2	19.7	20.0	20.4	19.6	19.6
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.2	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
Ilma	18.9	21.3	18.0	17.5	19.7	20.2	20.6	19.5	19.5
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	2.2	1.9	2.2	1.1	0.7	1.3	0.9	0.9	1.4
Ilma	22.1	19.9	19.7	20.9	19.7	19.1	19.8	20.0	20.2
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	19.1	18.8
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	1.4	1.6	1.2	0.4	0.3	0.7	0.5	0.5	0.8
Ilma	19.9	19.5	19.0	19.2	20.8	17.5	18.0	18.3	19.0
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	2.2	1.9	3.6	2.0	0.3	1.3	1.3	1.1	1.7
Ilma	22.6	18.9	19.5	22.9	17.0	19.5	20.9	20.9	20.3
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	7.7	4.8	4.3	5.5	6.2	5.4	3.0	3.6	5.1
Ilma	37.7	27.7	27.5	31.2	20.5	30.0	30.0	30.3	29.4
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	26.7	24.3
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	2.1	1.8	1.8	0.8	0.4	0.9	0.9	0.9	1.2
Ilma	31.4	32.3	28.9	26.9	29.8	25.5	27.4	27.4	28.7
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	26.5	27.5

Tabel A.2.10. Lapsehooldustasu mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.3	0.1	0.3	0.4	0.4	0.0
Ilma	10.5	5.2	10.6	8.5	5.0	7.4
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	0.9	0.4	1.1	1.1	1.2	0.2
Ilma	13.2	7.4	12.0	12.7	6.7	8.3
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	0.2	0.0	0.2	0.2	0.1	0.0
Ilma	9.6	4.9	11.3	7.5	4.9	7.5
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.1	-0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
Ilma	8.6	4.7	11.3	6.6	4.8	7.4
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.6	0.2	0.9	0.9	0.6	0.1
Ilma	13.8	5.9	11.1	11.5	5.5	8.1
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.1	0.2	0.4	0.9	0.1	-0.7
Ilma	14.9	4.7	10.1	10.2	4.4	8.0
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	1.0	-0.3	2.1	1.1	0.4	2.0
Ilma	11.9	6.8	11.3	13.2	5.7	8.0
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	3.4	2.4	0.4	0.9	5.0	0.0
Ilma	11.3	13.7	19.3	16.7	13.1	9.5
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.6	-0.6	2.3	1.2	-0.1	-0.7
Ilma	19.8	7.1	14.9	14.5	8.0	9.2
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.7. Üksikvanema toetuse mõju

Tabel A.2.12. Üksikvanema toetuse mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	6.2	5.6	5.5	5.3	5.5	5.2	5.4	5.4	5.5
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.000	0.001	0.001	0.000	0.000	0.001	0.001	0.001	0.001
Ilma	0.358	0.341	0.333	0.325	0.327	0.318	0.321	0.322	0.331
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321	0.330
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.1	0.2	0.1	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
Ilma	17.8	18.1	16.9	17.5	18.1	18.3	18.9	18.6	18.0
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4	17.9
Vaeste laste osakaal (%)	0.1	0.5	0.4	0.0	0.0	0.8	0.2	0.5	0.3
Ilma	21.3	18.8	18.3	20.4	18.3	19.7	20.6	20.9	19.8
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	0.1	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1
Ilma	19.0	20.6	17.9	18.0	19.6	19.8	20.3	19.5	19.3
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	18.7	21.2	18.0	17.5	19.7	20.1	20.6	19.5	19.4
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.1	0.6	0.3	0.0	0.0	0.7	0.1	0.4	0.3
Ilma	20.1	18.5	17.8	19.8	19.0	18.5	19.0	19.5	19.0
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	19.1	18.8
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.1	0.7	0.0	0.0	-0.1	0.3	0.0	0.3	0.2
Ilma	18.6	18.6	17.8	18.8	20.5	17.1	17.6	18.1	18.4
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	0.1	0.3	0.5	0.0	0.0	1.5	0.0	0.6	0.4
Ilma	20.5	17.4	16.4	21.0	16.8	19.7	19.6	20.4	19.0
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	1.0	1.0	1.0	0.5
Ilma	30.0	22.8	24.5	25.7	14.4	25.6	28.0	27.7	24.8
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	26.7	24.3
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.2	1.2	1.0	0.0	-0.1	2.0	0.1	0.7	0.6
Ilma	29.5	31.8	28.1	26.1	29.2	26.6	26.6	27.2	28.1
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	26.5	27.5

Tabel A.2.13. Üksikvanema toetuse mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.0	0.0	0.1	0.1	-0.1	0.1
Ilma	10.2	5.1	10.4	8.2	4.6	7.5
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	0.0	0.0	0.4	0.4	-0.4	0.1
Ilma	12.3	7.0	11.3	12.0	5.1	8.1
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1
Ilma	9.5	4.9	11.1	7.3	4.8	7.6
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Ilma	8.6	4.7	11.3	6.5	4.8	7.5
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.0	0.0	0.3	0.3	-0.2	0.1
Ilma	13.2	5.8	10.6	10.9	4.7	8.1
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.1	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1
Ilma	14.8	4.6	10.0	9.4	4.4	8.8
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	0.0	0.0	0.2	1.0	-1.0	0.0
Ilma	10.9	7.1	9.4	13.1	4.3	6.0
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	7.9	11.2	19.9	15.8	8.2	9.6
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.2	0.2	1.2	1.4	-1.0	0.3
Ilma	19.3	7.9	13.7	14.7	7.1	10.3
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.8. Vanemahüvitise mõju

Tabel A.2.14. Vanemahüvitise mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	5.4	5.2	5.4	5.4	5.4
Koos	5.4	5.2	5.4	5.4	5.4
Sissetulekute Gini kordaja	-0.001	0.000	0.001	0.001	0.000
Ilma	0.327	0.317	0.321	0.322	0.322
Koos	0.327	0.317	0.321	0.321	0.321
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.4	0.5	0.6	0.7	0.5
Ilma	18.4	18.6	19.5	19.1	18.9
Koos	18.0	18.1	18.9	18.4	18.4
Vaeste laste osakaal (%)	1.1	1.3	1.5	1.9	1.5
Ilma	19.5	20.2	21.9	22.4	21.0
Koos	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	0.2	0.3	0.3	0.4	0.3
Ilma	19.7	20.0	20.6	19.8	20.0
Koos	19.5	19.7	20.2	19.4	19.7
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	19.7	20.1	20.6	19.5	20.0
Koos	19.6	20.1	20.6	19.5	20.0
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.7	1.4	1.6	1.8	1.4
Ilma	19.7	19.3	20.5	20.9	20.1
Koos	19.0	17.8	18.9	19.1	18.7
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.1	1.6	1.9	1.9	1.4
Ilma	20.6	18.4	19.4	19.7	19.5
Koos	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	1.5	1.2	1.2	1.9	1.4
Ilma	18.2	19.5	20.8	21.8	20.1
Koos	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	2.6	0.6	0.9	1.5	1.4
Ilma	17.0	25.3	27.9	28.2	24.6
Koos	14.4	24.6	27.0	26.7	23.2
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.3	0.7	0.7	0.7	0.6
Ilma	29.6	25.3	27.2	27.2	27.3
Koos	29.3	24.6	26.5	26.5	26.7

Tabel A.2.15. Vanemahüvitise mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.1	0.3	-0.1	0.4	0.1	0.2
Ilma	10.3	5.4	10.2	8.4	4.7	7.7
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	0.2	1.2	-0.3	1.1	-0.1	0.5
Ilma	12.5	8.1	10.6	12.7	5.4	8.6
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	0.1	0.1	-0.1	0.2	0.0	0.2
Ilma	9.6	5.0	11.0	7.5	4.9	7.7
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0
Ilma	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.5
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.2	0.6	0.0	1.0	0.2	0.7
Ilma	13.3	6.4	10.2	11.5	5.1	8.7
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.2	-0.1	0.0	1.0	0.5	0.7
Ilma	15.0	4.4	9.7	10.3	4.8	9.4
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	0.0	1.5	0.6	0.5	-0.1	1.0
Ilma	10.9	8.5	9.8	12.6	5.3	7.0
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	0.6	3.7	-2.6	2.0	-1.4	-0.5
Ilma	8.5	14.9	16.3	17.8	6.8	9.1
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.7	-0.4	-0.2	1.1	-0.7	0.8
Ilma	19.8	7.3	12.4	14.4	7.4	10.8
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.9. Täiendava tulumaksuvabastuse laste järgi mõju

Tabel A.2.15. Täiendava tulumaksuvabastuse laste järgi mõju suhtelise vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	Keskmine
Rikaste ja vaeste sissetulekute suhe (S80/S20)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	6.2	5.6	5.5	5.2	5.5	5.2	5.4	5.4	5.5
Koos	6.2	5.6	5.5	5.2	5.4	5.2	5.4	5.4	5.5
Sissetulekute Gini kordaja	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.001	0.000
Ilma	0.358	0.341	0.333	0.325	0.327	0.317	0.321	0.322	0.330
Koos	0.358	0.340	0.333	0.324	0.327	0.317	0.321	0.321	0.330
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.0	0.2	0.1
Ilma	17.8	18.0	16.8	17.6	18.1	18.3	18.9	18.6	18.0
Koos	17.8	17.9	16.7	17.5	18.0	18.1	18.9	18.4	17.9
Vaeste laste osakaal (%)	0.0	0.1	0.2	0.2	0.3	0.7	0.1	0.6	0.3
Ilma	21.2	18.5	18.1	20.7	18.6	19.6	20.5	21.0	19.8
Koos	21.2	18.4	17.9	20.4	18.4	18.9	20.4	20.5	19.5
Vaeste perede osakaal (%)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Ilma	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.3	19.5	19.3
Koos	19.0	20.4	17.9	18.0	19.5	19.7	20.2	19.4	19.3
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Koos	18.7	21.2	17.9	17.5	19.6	20.1	20.6	19.5	19.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.5	0.2
Ilma	20.0	18.1	17.6	19.9	19.1	18.2	19.0	19.5	18.9
Koos	20.0	18.0	17.5	19.8	19.0	17.8	18.9	19.1	18.8
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
Ilma	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	18.0	18.2
Koos	18.5	17.9	17.8	18.8	20.5	16.8	17.6	17.8	18.2
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	0.0	0.3	0.0	0.1	0.1	0.7	0.4	0.8	0.3
Ilma	20.4	17.3	15.9	21.1	16.9	19.0	20.0	20.7	18.9
Koos	20.4	17.0	15.9	21.0	16.8	18.3	19.6	19.9	18.6
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	0.0	0.0	1.5	1.4	1.5	1.8	0.0	1.0	0.9
Ilma	30.0	22.8	24.6	27.0	15.9	26.4	27.0	27.7	25.2
Koos	30.0	22.8	23.2	25.7	14.4	24.6	27.0	26.7	24.3
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.1
Ilma	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	27.1	27.6
Koos	29.3	30.5	27.1	26.1	29.3	24.6	26.5	26.5	27.5

Tabel A.2.16. Täiendava tulumaksuvabastuse laste järgi mõju absoluutse vaesuse näitajale (arvud: mõju, ilma toetusteta ja koos toetustega)

	2004			2005		
	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis	Süva- vaesuses	Toimetulekut ohustavas vaesuses	Vaesus- riskis
Vaeste inimeste osakaal (%)	0.2	0.0	-0.1	0.0	0.2	0.0
Ilma	10.4	5.1	10.2	8.1	4.8	7.5
Koos	10.2	5.1	10.2	8.1	4.6	7.4
Vaeste laste osakaal (%)	0.5	0.1	-0.2	0.1	0.6	0.0
Ilma	12.8	7.1	10.7	11.6	6.1	8.1
Koos	12.3	7.0	10.9	11.6	5.5	8.1
Vaeste perede osakaal (%)	0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Ilma	9.6	4.9	11.0	7.3	4.9	7.6
Koos	9.5	4.9	11.0	7.3	4.8	7.6
Vaeste perede osakaal (%) lasteta	0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.5
Koos	8.6	4.7	11.2	6.5	4.8	7.4
Vaeste perede osakaal (%) lastega	0.3	0.0	-0.1	0.0	0.2	0.1
Ilma	13.5	5.7	10.1	10.6	5.1	8.2
Koos	13.1	5.8	10.2	10.6	4.9	8.0
Vaeste perede osakaal (%) ühe lapsega	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ilma	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Koos	14.7	4.6	9.7	9.3	4.3	8.7
Vaeste perede osakaal (%) kahe lapsega	1.0	-0.6	-0.2	0.1	0.3	0.3
Ilma	11.9	6.5	9.0	12.2	5.6	6.3
Koos	10.9	7.1	9.2	12.1	5.3	6.0
Vaeste perede osakaal (%) kolme ja enama lapsega	0.7	1.7	-0.7	0.0	1.8	0.2
Ilma	8.6	12.9	18.2	15.8	9.9	9.8
Koos	7.9	11.2	18.9	15.8	8.2	9.6
Vaeste perede osakaal (%) üksik täiskasvanu + laps(ed)	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0
Ilma	19.1	7.7	12.9	13.3	8.1	9.9
Koos	19.1	7.7	12.6	13.3	8.1	9.9

2.10. Täiendavate poliitikameetmete kulutõhususe võrdlevanalüüs

	Baas- sts 2007	Lapsetoetused			Lapsehooldus- tasu	Täiendav tulumaksu- vabastus
		3.st 2x	2.st 2x	1.st 2x	3000 kr kuni 3.a	Esimesest lapselt
Meetme täiendav simuleeritud maksumus aastas vrls 2007 II poolaastal kehtiva korraga		235	618	1300	919	626
Vaeste laste osakaal	19.1%	17.9%	17.0%	16.1%	17.4%	19.0%
Muutus võrreldes baassts-ga	1.23%	2.12%	3.02%	1.69%		0.06%
Täiendav kulu ühe protsendi vaesuse vähendamisel (mln kr)		272	291	431	545	10 982
Toimetulekutoetuse kulutuste muutus		-7	-17	-51	-18	0
Prognoositav peretoetuste lisakulu 2008. aastaks registriandmete järgi võrreldes kehtivaga (arvestab laste arvu muutumisega 2005 vs 2008)		241	495	1120	1141	

Stsenaariumid:

„Baassts. 2007” – 2007. aasta II poolaasta reeglid rakendatuna terve aasta kohta: puuduvad kvartaalsed suure pere toetused, esimese ja teise lapse kohta makstakse kuus 300 kr, kolmanda ja enama lapse kohta makstakse kuus lapsetoetust 900 krooni, toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse lapsetoetusi arvesse sissetuleku leidmisel; täiendav tulumaksuvabastus hakkab kehtima alates teisest lapsest.

„3.st 2x,, – nagu baasstsenaarium, lisaks kahekordistatakse alates kolmandast lapsest toetus (900 krooni asemel 1800 krooni)

„2.st 2x” – nagu baasstsenaarium, lisaks kahekordistatakse alates teisest lapsest toetus (st 600 kr teisele ja 1800 krooni kolmandale ning enamale lapsele)

„1.st 2x” – nagu baasstsenaarium, lisaks kahekordistatakse alates esimesest lapsest toetus (st 600 kr esimesele ja teisele ning 1800 krooni kolmandale ning enamale lapsele)

„3000 kr kuni 3. aastasele lapsele” – nagu baasstsenaarium, kuid lapsehooldustasu kuni kolmeaastasele lapsele on 3000 krooni kuus (600 krooni asemel).